

Smernice za učinkovito izvajanje omejevalnih ukrepov

Stalna koordinacijska skupina za omejevalne ukrepe
(SKSOU)

februar 2025

Kazalo

Splošne opredelitve in kratice	4
Uvod.....	4
1. Splošno o omejevalnih ukrepih	6
1.1 Kakšen je namen omejevalnih ukrepov	6
1.2 Kdo sprejema omejevalne ukrepe, ki so zavezujoči v RS	6
1.3 Zoper koga se sprejemajo omejevalni ukrepi	6
1.4 Za koga so omejevalni ukrepi EU zavezujoči	7
1.5 Vrste omejevalnih ukrepov	8
1.6 Zakonodaja in smernice za izvajanje	9
1.7 Pristojni organi v RS.....	9
1.7.1 Koordinacija	9
1.7.2 Odločanje o vlogah.....	9
1.7.3 Nadzor	10
1.8 Kršitve	10
1.8.1 Prijava suma kršitve	10
1.9 Zbirka podatkov o omejevalnih ukrepih.....	11
2. Vzpostavitev politik, postopkov in kontrol	11
2.1 Politike in postopki	12
2.2 Ocena izpostavljenosti omejevalnim ukrepom	12
2.3 Skrben pregled pri sklepanju posla.....	13
2.3.1 Vloga finančnih institucij	15
2.3.2 Presoja transakcij pri finančnih institucijah z vidika omejevalnih ukrepov s področja trgovine.....	16
1. Priloga: Finančni omejevalni ukrepi	17
1.1 Splošno	17
1.10 Za koga veljajo finančni omejevalni ukrepi.....	17
1.1.1 Uporaba sankcijskih seznamov	17
1.2 Zamrznitev sredstev ali gospodarskih virov	18
1.2.1 Razlaga osnovnih pojmov	18
1.2.2 Kdo izvaja zamrznitev.....	20
1.2.3 Obveščanje in poročanje o zamrznitvi sredstev	20
1.2.4 Posledice zamrznitve.....	21
1.2.5 Knjiženje prilivov na zamrznjenih plačilnih računih	21
1.2.6 Sprostitev zamrznjenih sredstev	21
1.2.7 Prenehanje podlage za zamrznitev sredstev	23
2. Priloga: Ukrepi za omejevanje trgovine.....	25
2.1 Splošno	25
2.2. Ugotavljanje, ali je blago predmet omejevalnih ukrepov	25

2.2.1.	Uvrščanje blaga po carinski tarifi.....	25
2.2.2.	Blago z dvojno rabo	26
2.3.	Vloga za izdajo dovoljenja za trgovanje kot izjema ali odstopanje od omejevanja trgovine.....	26
2.3.1.	Dovoljenje za trgovanje	26
2.3.2.	Vloge za dovoljenje za trgovanje	27
2.4.	Nadzor nad izvajanjem ukrepov za omejevalne trgovine.....	27
2.5.	EU Sanctions Helpdesk	27
3.	Priloga: Omejevalni ukrepi proti Rusiji in Belorusiji	29
3.1	Kateri omejevalni ukrepi veljajo proti Rusiji in Belorusiji	29
3.2	Poseben režim v nekaterih pokrajinah Ukrajine.....	30
3.3	Dejavniki povečanega tveganja pri poslovanju z Rusijo.....	30
3.4	Odobritev trgovanja na podlagi izjem in odstopanj.....	32
3.5	Seznam skupnega prednostnega blaga in ekonomsko kritičnega blaga	33
3.6	Obveznost poročanja po EU uredbah v povezavi z Rusijo in Belorusijo.....	33
3.6.1	Obveznost poročanja o prenosu sredstev izven EU	33
3.6.2	Poročanje kreditnih institucij o depozitih, ki presegajo 100.000 EUR	34
3.6.3	Poročanje o gibanju sredstev in gospodarskih virov dva tedna pred uvrstitvijo imenovane osebe na seznam	34
3.7	Informacije o omejevalnih ukrepih trgovanja in razmerah v zvezi s krizo v Ukrajini	35
4.	Priloga: Posebni tematski omejevalni ukrepi	36
4.1	Protiteroristični omejevalni ukrepi	36
4.1.2	Postopek glede umika s sankcijskega seznama EU v zvezi s terorizmom.....	38
4.2	Omejevalni ukrepi zoper proliferacijo.....	38

Splošne opredelitve in kratice

RS	Republika Slovenija
OZN	Organizacija združenih narodov
VSZN	Varnostni svet Združenih narodov
EU	Evropska unija
ZOUPAMO	Zakon o omejevalnih ukrepih, ki jih Republika Slovenija sprejeme ali izvaja skladno s pravnimi akti in odločitvami, sprejetimi v okviru mednarodnih organizacij (Uradni list RS, št. 127/06 in 44/22)
SKSOU	Stalna koordinacijska skupina za omejevalne ukrepe
UPPD	Urad RS za preprečevanje pranja denarja
MZEZ	Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve RS
MF	Ministrstvo za finance RS
MGTŠ	Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport RS
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve RS
MORS	Ministrstvo za obrambo RS
URSIV	Urad Vlade Republike Slovenije za informacijsko varnost
BS	Banka Slovenije
ATVP	Agencija za trg vrednostnih papirjev
AZN	Agencija za zavarovalni nadzor
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
ZPPDFT-2	Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 48/22 in 145/22)
PD/FT	Pranje denarja ali financiranja terorizma

Uvod

Namen Smernic za učinkovito izvajanje omejevalnih ukrepov (v nadaljevanju: Smernice) je zagotoviti navodila pri operativnem izvajanju omejevalnih ukrepov v skladu s predpisi OZN, EU in slovenskimi predpisi s področja omejevalnih ukrepov. Smernice so sestavljene iz splošnega dela, ki velja horizontalno, in prilog, ki se nanašajo na finančne omejevalne ukrepe (1. priloga), ukrepe za omejevanje trgovine (2. priloga), omejevalne ukrepe proti Rusiji in Belorusiji (3. priloga) ter posebne tematske omejevalne ukrepe (4. priloga). Trenutne in morebitne nove priloge k Smernicam je treba obravnavati kot sestavni del Smernic, lahko pa se spreminjajo samostojno.

Smernice podrobneje pojasnjujejo obveznosti v zvezi z izvajanjem omejevalnih ukrepov in se uporabljajo za vse fizične in pravne osebe, ki izvajajo omejevalne ukrepe.

Te smernice niso pravno zavezujoč dokument in ne nadomeščajo zakonodaje, služijo kot vodilo za razlago in uporabo zakonskih obveznosti. Upoštevati je potrebno tudi, da lahko le sodišče poda končno razlago zakonodaje.

V Sloveniji področje omejevalnih ukrepov splošno ureja [ZROUPAMO](#), ki daje vladi pooblastilo za uvajanje oziroma izvajanje sankcij. Trenutno imajo vsi omejevalni ukrepi, ki se izvajajo v Sloveniji, podlago v pravnih aktih OZN in EU.

EU je objavila dokument [Smernice za izvajanje in ocenjevanje omejevalnih ukrepov \(sankcij\) v okviru skupne zunanje in varnostne politike EU](#) (v nadaljevanju: **Smernice EU**), z namenom standardiziranega izvajanja omejevalnih ukrepov. EU je poleg tega pripravila tudi [Najboljše prakse EU za učinkovito izvajanje omejevalnih ukrepov](#) (v nadaljevanju: **Najboljše prakse EU**), ki vključujejo priporočila za učinkovito izvajanje omejevalnih ukrepov v skladu z zakonodajo. Zato se poleg teh smernic priporoča tudi branje navedenih dokumentov, s katerimi tvorijo smiselno celoto. Smernice in standardi za izvajanje omejevalnih ukrepov OZN so objavljene tudi na spletnih straneh posameznih [sankcijskih odborov VSZN](#).

1. Splošno o omejevalnih ukrepih

1.1 Kakšen je namen omejevalnih ukrepov

Splošno so omejevalni ukrepi oziroma sankcije, kot se tudi imenujejo, ukrepi, s katerimi želi mednarodna skupnost od določenih držav ali/in drugih subjektov (entitet, oseb), ki ogrožajo mednarodni mir in varnost, brez uporabe sile, doseči spremembo njihovega ravnanja tako, da to ne bo več ogrožalo mednarodnega miru in varnosti.

1.2 Kdo sprejema omejevalne ukrepe, ki so zavezujoči v RS

a) OZN

Po Ustanovni listini OZN je VSZN tisti, ki po poglavju VII (41. člen) Ustanovne listine z resolucijami sprejema take ukrepe, ki so zavezujoči za vse države članice OZN. Ko VSZN z resolucijo uvede omejevalne ukrepe, pogosto ustanovi tudi sankcijski odbor, katerega naloga je spremljati izvajanje te resolucije in o tem poročati VSZN.

b) EU

EU samostojno sprejema omejevalne ukrepe tudi skladno z nekaterimi drugimi cilji svoje zunanje in varnostne politike, npr. varstva človekovih pravic, pravne države, demokratičnih načel.

c) Slovenija

Tudi posamezne države lahko uvedejo omejevalne ukrepe, Slovenija jih v skladu z ZOUPAMO lahko uvede za vzpostavitev ali ohranitev mednarodnega miru in varnosti, zagotavljanje spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, razvoj oziroma utrjevanje demokracije in pravne države ter drugih z mednarodnim pravom skladnih ciljev.

1.3 Zoper koga se sprejemajo omejevalni ukrepi

Tako OZN kot EU v sodobnem času sprejemata t.i. ciljno usmerjene omejevalne ukrepe, ki veljajo zoper določene osebe ali subjekte (t.i. individualne sankcije) ali v zvezi z določenimi dejavnostmi (t.i. sektorske sankcije, npr. prepoved trgovanja z določenim blagom).

Ker lahko individualne sankcije precej vplivajo na položaj oseb, se v postopku njihovega sprejemanja skuša čimbolj zagotoviti varstvo njihovih pravic. Omejevalni ukrepi EU se tako sprejemajo po postopku, ki je določen v Prilogi I k Smernicam EU, v okviru katerega se poskuša čimbolj natančno identificirati osebe, zoper katere naj bi se sankcije sprejele, skupaj z ustreznimi dokazili za utemeljitev njihove uvrstitve. Ko so osebe uvrščene na seznam EU, prejmejo obvestilo o uvrstitvi, bodisi osebno ali prek obvestila v Uradnem listu EU.

V Sloveniji nacionalne omejevalne ukrepe, tudi individualne, sprejme vlada po postopku iz 3. člena ZOUPAMO, pri čemer se mora o tem predhodno izreči SKSOU. Slednja ima v skladu s svojim poslovníkom določen postopek odločanja o predlogih za uvrstitve na sankcijski seznam ali črtanje z njega, ki je smiselno enak zgoraj navedenemu postopku EU iz Priloge I k Smernicam EU. Po tem postopku posebna podskupina SKSOU za sankcijske sezname obravnava ustrezno obrazložene predloge članov SKSOU ali držav članic EU ali tretjih držav, in če meni, da obstajajo utemeljeni razlogi za uvrstitev na seznam ali črtanje z njega, predlog mnenja o uvrstitvi na seznam ali črtanju z njega z obrazložitvijo za vsako uvrstitev/črtanje prek vodje SKSOU pošlje vsem članom SKSOU. Če nihče od članov predlogu ne nasprotuje, se šteje, da je predlog sprejet kot mnenje SKSOU v skladu s 3. členom ZOUPAMO.

Tako kot pri individualnih sankcijah EU se tudi v tem primeru osebe, uvrščene na sankcijski seznam, obvestijo o uvrstitvi, razlogih zanje, možnosti vpogleda v dokumentacijo in predlaganju sprememb oz. vložiti pravnih sredstev zoper uvrstitev. Ker gre v primeru uvrstitve na sankcijski seznam za odločitev vlade, izdano v obliki predpisa, ki ureja posamična razmerja, lahko zadevna oseba v skladu s četrtem odstavkom 5. člena Zakona o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06, 107/09 – odl. US, 62/10, 98/11 – odl. US, 109/12, 10/17 – ZPP-E in 49/23) pravno sredstvo uveljavlja v upravnem sporu.

SKSOU lahko na predlog podskupine namesto uvrstitve na nacionalni sankcijski seznam sklene, da se predlog za uvrstitev prek MZEZ pošlje neposredno EU ali VSZN. V tem primeru se postopa tudi po ustreznem postopku EU (glej Prilogo I k Smernicam EU) ali VSZN (glejte postopke pri posameznih sankcijskih odborih na: <https://main.un.org/securitycouncil/en/sanctions/information>) vključno z uporabo ustreznih predlog ali obrazcev. Nadaljnje ukrepanje v zvezi s tem predlogom se prilagodi odločitvi EU ali VSZN.

Podskupina odločitve o uvrstitvi na seznam redno pregleduje, in sicer vsaj na vsakih šest mesecev. Pri tem podskupina opravi temeljito presojo o tem, ali razlogi za vsako uvrstitev na seznam še vedno držijo, ob upoštevanju vseh ustreznih dejavnikov, pri čemer preuči vsakršne nove informacije, ki jih predloži član podskupine, država članica EU, tretja država ali oseba, skupina ali organizacija s sankcijskega seznama. Če podskupina pri tej presoji oceni, da je zaradi novih informacij treba spremeniti obrazložitev, priporoči, da se ta ustrezno posodobi. Podskupina na podlagi pregleda po potrebi predlaga SKSOU spremembo mnenja o uvrstitvi, na podlagi česar MZEZ pripravi spremembo pravnega akta.

Ob morebitnih spremembah sankcijskih seznamov na ravni OZN je zaradi zagotovitve takojšnjega učinkovanja zamrznitve sredstev in gospodarskih virov v skladu z resolucijami VSZN v četrtem odstavku 3. člena ZOUPAMO določeno, da se, kadar VSZN doda nove osebe na sankcijski seznam, za katere v skladu z uredbami EU velja zamrznitev sredstev in gospodarskih virov, te uredbe EU za te nove osebe uporabljajo že z dnem objave dopolnitve seznama na [spletni strani VSZN](#), in sicer do uveljavitve ustrezne dopolnitve prilog k uredbam EU.

1.4 Za koga so omejevalni ukrepi EU zavezujoči

Ker so omejevalni ukrepi EU orodje zunanje politike, se po svoji naravi uporabljajo tudi v državah zunaj EU, vendar v okviru jurisdikcije EU in ne ekstrateritorialno tako kot pri nekaterih drugih državah (npr. ZDA)¹. Zavezujoče so za državljane EU ali osebe, ki se nahajajo v EU ali tu poslujejo.

V okviru vseh sprejetih uredb EU je namreč natančno opredeljeno, da se uporabljajo:

- a) za vsako osebo na ozemlju ali zunaj ozemlja EU, ki ima državljanstvo države članice,
- b) za vsako pravno osebo, organ ali subjekt, ki je registriran ali ustanovljen v skladu z zakonodajo države članice ter

¹ V zvezi s tem glej spletno stran Evropske komisije v zvezi s t.i. aktom o blokiranju (https://finance.ec.europa.eu/eu-and-world/open-strategic-autonomy/extraterritoriality-blocking-statute_en?prefLang=sl&etrans=sl) in Uredbo o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 2271/96 z dne 22. novembra 1996 o zaščiti pred učinki ekstrateritorialne uporabe zakonodaje, ki jo sprejme tretja država, in dejanji, ki na tej zakonodaji temeljijo ali iz nje izhajajo (Uradni list RS, št. 94/07).

- c) za vsako pravno osebo, organ ali subjekt v povezavi s poslom, ki je bil opravljen v celoti ali delno znotraj EU.

V Sloveniji morajo torej v skladu z navedenim omejevalne ukrepe izvajati vse fizične in pravne osebe, ki ustrezajo tem merilom, ZOUPAMO pa dodatno v petem odstavku 3. člena določa, da morajo organi javne uprave in druge osebe javnega prava ter nosilci javnih pooblastil v skladu z zakonodajo na svojem področju zagotoviti izvedbo prepovedi in omejitev na podlagi seznamov oseb, zoper katere se uporabljajo omejevalni ukrepi (v nadaljnjem besedilu: sankcijski sezname). Med drugim so dolžni v ta namen spremljati sankcijske sezname, zlasti prek elektronskega obveščanja, ki ga zagotavljata VSZN in EU. V zvezi s tem je v navedenem odstavku določeno tudi, da SKSOU lahko sprejme dodatne smernice, kar je navedeno v nadaljevanju tega razdelka.

Če na primer neposredno uporabljivi predpisi EU določajo zamrznitev sredstev ali gospodarskih virov (skupaj premoženje), potem morajo slovenski organi javne uprave vsak na svojem področju zagotoviti, da se osebam na sankcijskih seznamih, ki imajo v Sloveniji sredstva ali gospodarske vire, prepreči razpolaganje s tem premoženjem, razen če je to skladno z izjemami in odstopanji iz uredbe EU. To lahko storijo na horizontalni ravni, tako da npr. pregledajo sankcijske sezname in v svojem registru vnesejo ustrezne zaznambe ali blokade, ali na ravni posamezne transakcije, tako da ob posameznem poskusu prenosa premoženja to onemogočijo.

Ker je to premoženje lahko v različnih oblikah (denar, vrednostni papirji, nepremičnine, vozila), je tudi način izvedbe zamrznitve različen, zato ZOUPAMO glede tega napotuje na področno zakonodajo. To pa ne pomeni, da lahko ta zakonodaja ovira neposredno in takojšnjo izvedbo zamrznitve, ker bi bilo to v nasprotju s predpisi EU. V skladu s sodno prakso Sodišča EU je treba namreč nacionalno zakonodajo razlagati in uporabljati skladno s predpisi EU, kar pomeni da se tudi njene določbe uporabljajo tako, da konkretno v primeru zamrznitve omogočijo takojšnjo izvedbo neposredno na podlagi predpisa EU, brez potrebe po morebitnih nadaljnjih dejanjih ali postopkih v Sloveniji.

1.5 Vrste omejevalnih ukrepov

Odvisno od ciljev in verjetne učinkovitosti omejevalnih ukrepov in v skladu z usmerjenim in diferenciranim pristopom EU, se omejevalni ukrepi lahko od primera do primera razlikujejo. Sankcije EU so lahko usmerjene proti vladam držav nečlanic EU ter podjetjem, skupinam, organizacijam ali posameznikom, najpogosteje z naslednjimi ukrepi

- **embargo na orožje** (prepovedan je izvoz orožja in druge sorodne opreme),
- **prepoved potovanja** (osebe, za katere velja ta omejevalni ukrep, ne smejo vstopiti v EU ali ne smejo zapustiti države članice, katere državljani so),
- **finančni omejevalni ukrepi** (zamrznitev sredstev, če ta sredstva pripadajo osebam ali subjektom s seznama sankcioniranih oseb, tako da se zamrzne vse njihovo premoženje, ki se nahaja v EU, in da se državljanom EU prepreči dostop do premoženja in subjektom, da bi tem državljanom in subjektom dali na voljo kakršna koli sredstva ali gospodarske vire).
- **gospodarski omejevalni ukrepi** ali omejitve za določene sektorje gospodarske dejavnosti (sektorske sankcije), vključno s prepovedjo uvoza ali izvoza določenega blaga, prepovedi naložb, finančnih ali drugih dejavnosti, na katero se nanašajo sankcije, storitev itd.

Omejevalni ukrepi so razdeljeni na geografske in tematske režime. Izvajalci morajo upoštevati izpostavljenost tematskim režimom, tudi če poslujejo v jurisdikciji, za katero ne velja geografski režim. Tematski režimi so predstavljeni v prilogi 4.

1.6 Zakonodaja in smernice za izvajanje

Spremembe in dopolnitve omejevalnih ukrepov se objavijo v Uradnem listu EU, ki izhaja dnevno.

Najlažje je do predpisov, ki se objavljajo v Uradnem listu EU, dostopati prek spletne strani EUR-Lex, ki omogoča iskanje posameznih pravnih aktov in njihovih prečiščenih različic. Iskanje je hitrejše, če poznamo številko in leto izdaje dokumenta (CELEX). EUR-Lex je na voljo na tej povezavi: [EUR-Lex](#).

Slovenski pravni akti o omejevalnih ukrepih so objavljeni v Uradnem listu Republike Slovenije. Objavljeni so tudi v [Pravno-informacijskem sistemu RS](#) (tudi prečiščene različice) in na [spletni strani MZEZ](#) (s podatki za stike s pristojnimi organi).

Pri razlagi in izvajanju pravnih aktov si pristojni organi pomagajo tudi z [Najboljšimi praksami EU](#) in [Smernicami EU](#). EU pri posameznih ureditvah omejevalnih ukrepov izdaja tudi smernice za izvajanje konkretnih ukrepov, npr. pri [omejevalnih ukrepih v zvezi z Rusijo](#). Tudi OZN v zvezi z omejevalnimi ukrepi izdaja nekatera pojasnila, npr. v obliki [Implementation Assistance Notices](#) ali drugih oblik [smernic](#).

Zelo uporabno orodje s podrobnimi podatki o omejevalnih ukrepih, ki veljajo v EU, je [EU Sanctions Map](#). Evropska služba za zunanje delovanje upravlja tudi z elektronskim seznamom oseb, skupin in pravnih oseb, ki so predmet finančnih omejevalnih ukrepov EU in je na voljo na tej povezavi: [European Union \(EU\) and Sanctions or restrictive measures](#).

OZN prav tako ureja (prečiščen) elektronski seznam oseb, ki je na voljo na tej povezavi: <https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/un-sc-consolidated-list#>. Mogoče se je tudi naročiti na elektronsko obveščanje o spremembah na seznamu.

1.7 Pristojni organi v RS

1.7.1 Koordinacija

Zaradi enotnejšega izvajanja omejevalnih ukrepov in koordinacije med posameznimi organi, ki so za to pristojni, ZOUPAMO v 7. členu predvideva SKSOU, ki jo vodi predstavnik MZEZ. Navedena skupina med drugim skladno z 8. členom ZOUPAMO lahko daje tudi mnenja pristojnim ministrstvom pri odločanju o vlogah oseb na podlagi slovenskih uredb ali uredb EU.

Skladno s pravilom, ki velja za vse predpise EU glede omejevalnih ukrepov, MZEZ obvešča Evropsko Komisijo (v nadaljevanju: EK) in države članice EU o vsem, kar zadeva uredbe EU. To velja na primer za podatke o zamrznitvi, odobrenih izvzetjih iz uredb, sodnih odločbah o kršitvah in kazenskih določbah za kršitve uredb. MZEZ je tudi naslovni organ za obveščanje nadzornih organov o opravljenih nadzorih, ugotovljenih kršitvah, izdanih odločbah in drugih ukrepih nadzora ter drugih pomembnih ugotovitvah s področja omejevalnih ukrepov.

1.7.2 Odločanje o vlogah

Pravni akti EU pri posameznih omejevalnih ukrepih določajo tudi možne izjeme in odstopanja, o katerih odločajo nacionalni pristojni organi na podlagi vlog, ki jih vložijo osebe skladno s slovenskimi uredbami ali uredbami EU. O teh vlogah po 8. členu ZOUPAMO odločajo ministrstvo ali ministrstva, pristojna za področje, na katero se nanašajo omejevalni ukrepi, v zvezi s katerimi so bile vloge vložene. Ne glede na to pa o takih vlogah odloča:

Organ	Področje pristojnosti	e-naslov
Ministrstvo za finance	finančni omejevalni ukrepi	MF
Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport	omejevanje trgovine	MGTSŠ
Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve	omejevanje potovanj, razvojno sodelovanje in humanitarna pomoč	MZEZ
Ministrstvo za notranje zadeve	civilno orožje ali opremo, ki bi se lahko uporabila za notranjo represijo	MNZ
Ministrstvo za obrambo	vojaško orožje in oprema ter drugi obrambni proizvodi	MORS
Urad Vlade RS za informacijsko varnost	incidenti informacijske varnosti in kibernetiski napadi	URSIV

Postopek odločanja o vlogah na področju finančnih omejevalnih ukrepov in ukrepov za omejevanje trgovine je podrobneje opisan v nadaljevanju.

Skladno s pravilom, ki velja za vse predpise EU glede omejevalnih ukrepov, morajo pristojni organi in druge osebe nemudoma obvestiti EK in države članice EU o vsem, kar zadeva uredbe EU. To velja na primer za podatke o zamrznitvi, odobrenih izvetjih iz uredb, sodnih odločbah o kršitvah in kazenskih določbah za kršitve uredb.

1.7.3 Nadzor

Nadzor nad izvajanjem omejevalnih ukrepov v skladu z 10. členom ZOUPAMO opravljajo institucije, ki so v skladu s predpisi pristojne za nadzor na področju, na katero se nanašajo omejevalni ukrepi, če neposredno veljavni pravni akti EU ne določajo drugega nadzornega organa. Primeroma so za nadzor pristojne naslednje institucije:

Organ	Področje nadzora
BS , ATVP in AZN	finančni omejevalni ukrepi
FURS	vnos, iznos, tranzit in prenos blaga v skladu s carinskimi predpisi ter predpisi, s katerimi so določeni omejevalni ukrepi
Policija	omejevanje potovanj
Inšpektorat RS za notranje zadeve	civilno orožje
Inšpektorat RS za obrambo	vojaško orožje

1.8 Kršitve

Kršitve omejevalnih ukrepov EU se lahko kaznujejo kot **prekrški** ali **kazniva dejanja**. Prekrški so določeni v ZOUPAMO in slovenskih uredbah, kazniva dejanja pa v [Kazenskem zakoniku](#), in sicer v členih 108, 109 (terorizem), 307 (embargo na orožje, blago z dvojno rabo), četrti odstavek 308. člena (kršitev prepovedi vstopa) in 374.a (kršitev omejevalnih ukrepov).

1.8.1 Prijava suma kršitve

Skladno s prvim odstavkom 6. člena ZOUPAMO se pri sumu kršitve ali poskusa kršitve omejevalnih ukrepov podatki iz drugega odstavka 4. člena tega zakona (*osebno ime oziroma firma, datum in kraj rojstva, stalno ali začasno prebivališče oziroma sedež, državljanstvo, vrsto in številko osebnega dokumenta, podatke o stanju sredstev in premoženja, ki jih imajo te osebe na ozemlju Republike Slovenije, in podatke o sumu kršitve ali poskusa kršitve omejevalnih ukrepov*) pošljejo organom, pristojnim za odkrivanje, pregon ali odločanje o prekrških (nadzorni organi, ki so tudi prekrškovni organi za področje iz njihove pristojnosti) ali kaznivih dejanjih (policija, državno tožilstvo).

Sum kršitve ali poskusa kršitve se lahko prijavi tudi MZEZ (na e-naslov: omejevalni-ukrepi.mzez@gov.si), ki prijavo posreduje pristojnim organom.

1.8.1.1 Anonimna prijava in kanal pri EK za prijavo kršitev (Orodje za žvižgače oz. "Whistleblower tool")

Vsak, ki je seznanjen z morebitnimi kršitvami sankcij EU, lahko na to anonimno opozori slovenske pristojne organe (npr. UPPD, MF, FURS,...) ali EK.

Te informacije se lahko na primer nanašajo na dejstva v zvezi s kršitvami sankcij, njihovimi okoliščinami ter vpletenimi posamezniki, podjetji in tretjimi državami. To so lahko dejstva, ki niso javno znana, so pa znana prijavitelju, in lahko zajemajo pretekle, tekoče ali načrtovane kršitve sankcij ter poskuse izogibanja sankcijam EU.

Slovenske pristojne organe se lahko opozori v skladu s pravili posameznega pristojnega organa, EK pa se lahko prijavi anonimno na naslovu: <https://eusanctions.integrityline.com/frontpage>. EK se lahko kršitve prijavijo direktno na e-naslov: relex-sanctions@ec.europa.eu.

1.9 Zbirka podatkov o omejevalnih ukrepih

MZEZ v skladu z [Uredbo o zbirki podatkov o omejevalnih ukrepih](#) (Uradni list RS, št. 97/24) zaradi vodenja postopkov ter mednarodne izmenjave podatkov v zvezi z izvajanjem omejevalnih ukrepov vodi zbirko podatkov o omejevalnih ukrepih.

Zbirka vsebuje osebne podatke iz drugega odstavka 4. člena ZOUPAMO, vključno s tistimi, ki jih MZEZ v skladu z drugim odstavkom 6. člena ZOUPAMO prejme od drugih upravljavcev zbirk podatkov, pa tudi podatke, ki niso osebni podatki. Ti podatki so naštetih v 3. členu navedene uredbe, gre pa npr. za podatke v zvezi z izdanimi odločbami na podlagi 8. člena ZOUPAMO, nadzornimi ukrepi na podlagi 10. člena ZOUPAMO, poročanjem po uredbah EU ipd..

Dostop do zbirke imajo zaradi vpogleda in obdelave podatkov člani in namestniki članov SKSOU, ki jih obdelujejo za potrebe vodenja postopkov na podlagi ZOUPAMO ter mednarodne izmenjave podatkov v zvezi z izvajanjem omejevalnih ukrepov.

2. Vzpostavitev politik, postopkov in kontrol

Skladno s tretjim odstavkom 10. člena ZOUPAMO morajo nadzorovani subjekti v skladu z zahtevami pristojnih organov vzpostaviti učinkovite politike, postopke in kontrole, ki

omogočajo ravnanje v skladu z omejevalnimi ukrepi ter pravočasno odkrivanje kršitev omejevalnih ukrepov.

V tem poglavju je navedenih nekaj splošnih napotkov, posamezni zavezanci pa morajo upoštevati tudi svojo področno zakonodajo in zahteve, ki iz nje izhajajo.

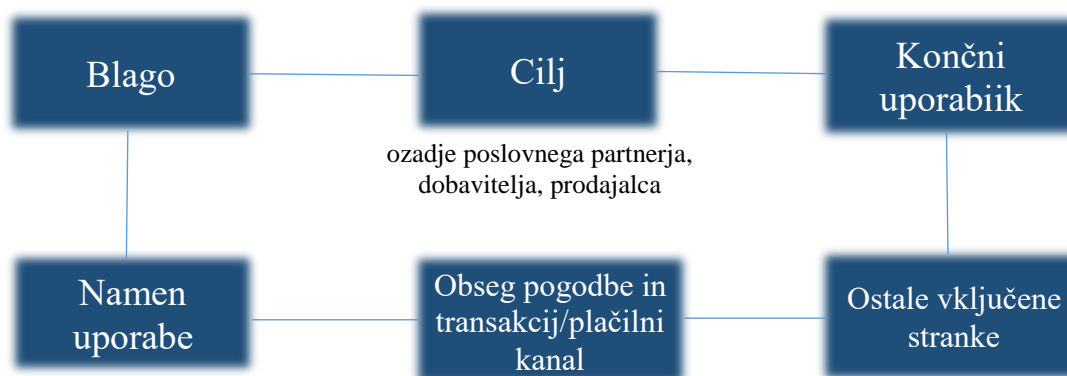
2.1 Politike in postopki

Učinkovite politike oziroma notranji akti so pomembne za zagotavljanje skladnosti z omejevalnimi ukrepi. Da bi bile politike učinkovite, morajo vključevati najmanj:

- opredelitev notranje organiziranosti, ki jasno določa naloge in odgovornosti v povezavi z omejevalnimi ukrepi;
- opredelitev obveznosti zaposlenih v okviru izvajanja ukrepov za skladnost z omejevalnimi ukrepi in posledic neupoštevanja teh obveznosti;
- opredelitev sankcijskih seznamov, ki so relevantni za poslovanje zavezanca (seznam sankcioniranih oseb, seznam blaga z dvojno rabo, seznam prepovedanega blaga, ipd.);
- opis kontrol, ki jih je zavezanec vzpostavil za zagotavljanje skladnosti z omejevalnimi ukrepi;
- postopke za spremljanje sprememb omejevalnih ukrepov in prilagoditev notranjih politik postopkov;
- postopke za zagotavljanje relevantnosti in ažurnosti ocene izpostavljenosti omejevalnim ukrepom;
- postopke za hitro preiskavo potencialnih neskladnosti z omejevalnimi ukrepi;
- v primeru dejanskih ujemanj, postopke za nadaljnje ukrepe, vključno s takojšnjo zamrznitvijo sredstev, obveščanjem strank in poročanje pristojnim organom;
- postopke za poročanje pristojnim organom, kadar je to potrebno,
- postopke za ugotavljanje izjem od prepovedi in omejitev in podajanje vlog ustreznim organom, kadar je to potrebno.

2.2 Ocena izpostavljenosti omejevalnim ukrepom

Ustrezen pristop, ki temelji na tveganju, bo zavezancu pomagal pri obvladovanju morebitnih groženj in ranljivosti v njegovem poslovnem okolju v zvezi z omejevalnimi ukrepi. Ocena tveganja je postopek ugotavljanja morebitnih tveganj z ocenjevanjem verjetnosti nastanka dogodka in morebitne škode, ki bi jo dogodek povzročil. Obseg in področje uporabe ocene lahko upoštevata naslednje točke:

Ocena izpostavljenosti omejevalnim ukrepom zavezancu pomaga pri sprejemu **odločitev o vrstah kontrol in ukrepov**, ki jih mora uporabiti za učinkovito izvajanje omejevalnih ukrepov, ter da svoje vire ustrezno usmeri na področja z največjim tveganjem.

2.3 Skrben pregled pri sklepanju posla

Ozaveščene poslovne odločitve morajo temeljiti na najboljših razpoložljivih informacijah o tveganjih kršitve omejevalnih ukrepov in učinkovitih postopkih potrebne skrbnosti, vključno s skrbnim pregledom stranke oz. postopkom KYC - „poznaj svojo stranko“ (angl. Know Your Customer), ki mora biti dokumentiran. Pri izvajanju postopka KYC je treba upoštevati naslednja **glavna vprašanja**:

- Ali za vaš izdelek/storitev veljajo omejevalni ukrepi?
- Ali je vaš poslovni partner na seznamu sankcioniranih oseb ali je v lasti ali pod nadzorom osebe, za katero veljajo omejevalni ukrepi?
- Ali je vaš poslovni partner povezan s subjekti, za katere se sumi ali je znano, da trgujejo z blagom in tehnologijami, za katere veljajo omejevalni ukrepi (v povezavi s posamezno državo)?
- Ali je delničar, kateri koli član upravljalnega organa vašega poslovnega partnerja (uprava, nadzorni svet ali podobno) ali zaposleni na ravni kot npr. glavni izvršni direktor, finančni direktor) povezan s subjekti, povezanimi z visokimi uradniki / politično izpostavljenimi osebami, obrambnim sektorjem ali subjekti, ki so osumljeni ali znani po trgovanju z blagom in tehnologijami, ki so v določeni državi predmet omejevalnih ukrepov?
- Kakšna je načrtovana transakcija in ali obstaja tveganje izogibanja omejevalnim ukrepom?
- Kdo je končni uporabnik? Ali je mogoče pridobiti potrdilo končnega uporabnika? Bodite pozorni na možnost, da vam bo predloženo ponarejeno potrdilo končnega uporabnika.
- Kdo je plačnik? Katero banko uporablja plačnik?
- Ali vaša poslovna pogodba vključuje klavzulo o izogibanju sankcijam in odgovornosti?
- Ali je v konkretnem primeru podan kakšen dejavnik povečanega tveganja (dejavniki povečanega tveganja v povezavi z Rusijo se lahko smiselno uporabijo tudi za druge omejevalne ukrepe)?

Praktični napotki glede postopka skrbnega pregleda pri ocenjevanju tveganja kršitve oz. izogibanja omejevalnim ukrepom pri sklepanju posla oziroma poslovnega razmerja:

1. Pridobite vsaj naslednje osnovne informacije:

- Polno ime subjekta,
- Pravna oblika (delniška družba, družba z omejeno odgovornostjo, itd.),
- Registracijska številka,
- Ali je v zasebni ali državni lasti,
- Ključna kontaktna oseba, naslov, telefon in URL domače strani,
- Polna imena vodstva, datum in kraj rojstva, identifikacijska številka, status politično izpostavljenih oseb (PIO),
- Dejanski lastnik, osebe, pooblaščenice za zastopanje, osebe v upravljavski ali lastniški strukturi, ki lahko družbo obvladujejo/uvpeljavljajo prevladujoč vpliv in njihovi podatki (datum in kraj rojstva, identifikacijska številka, status PIO)
- Povezave vodstva in lastnikov s politično izpostavljenimi osebami in sankcioniranimi subjekti,
- Dejavnost, izdelki/storitve.

2. Izvedba preverjanja sankcij in pridobitev javno dostopnih podatkov

- **Preverjanje omejevalnih ukrepov:**
 - o Preverite status sankcij za svoj izdelek ali storitev.

- Preverite, ali se vaš poslovni partner nahaja na seznamu sankcioniranih oseb. Iskanje vseh podjetij, delničarjev in vodstva.
- **Preverjanje javno dostopnih informacij:** iskanje po spletni strani podjetja, novicah, internetu. Za odkrivanje informacij, povezanih z vprašanji, kot so npr. podatkovne zbirke medijev in splošni mediji, je treba pregledati podatkovne zbirke medijev in splošne medije:
 - Povezava s financiranjem terorizma ali terorističnimi dejavnostmi.
 - Povezave z organiziranim kriminalom ali trgovino z orožjem.
 - Pranje denarja.
 - Regulativne preiskave in pomembni sodni spori.
 - Obtožbe o vpletenosti v podkupovanje in korupcijo in/ali
 - Regulativne preiskave ali sankcije.

3. Z odgovori na naslednja vprašanja preverite, ali resnično poznate svojega poslovnega partnerja ter namembni kraj blaga in tehnologij:

- Ali poznate svoje sedanje in prihodnje poslovne partnerje (skladnost s pravili KYC), njihovo ozadje in lastniške verige ter nadzor in upravljanje?
- Ali vaša stranka/poslovni partner posluje prek verige? Ali je sledenje lastniški verigi do končnega dejanskega lastnika zapleteno?
- Ali poznate njihovo poslovanje in morebitne spremembe v poslovnem profilu? Ali ima partner povezave z osebami z dostopom do informacij javnega značaja ali sankcioniranimi osebami ali subjekti, ali jih je imel?
- V primeru novega poslovnega partnerja, kakšen je razlog za sklepanja poslovnega razmerja z vami?
- Ali ima vaš novi poslovni partner fizično prebivališče in javno dostopno spletno stran?
- Ali je dejavnost stranke v skladu z naročenim/ponujenim blagom in tehnologijo?
- Kako verodostojna je končna uporaba izvoženega blaga ali tehnologije glede na poslovni profil in projekte podjetja? Ali lahko podjetje predloži dovolj dokumentacije za dokazovanje končne uporabe?
- Kako se referenčno blago/tehnologija prevaža? Katere poti se bodo uporabljale?
- Ali je vaša stranka/poslovni partner predložil pisno dokumentacijo o ozadju podjetja in poslovnem primeru?
- Ali vaša stranka trguje z blagom/tehnologijo, za katero veljajo izvozne/uvozne omejitve?
- Ali se je količina blaga, ki ga je naročil kupec, v zadnjem času povečala tako, da ne ustreza njegovim znanim/običajnim potrebam končnega uporabnika/poslovanju?
- Ali je končni uporabnik blaga/tehnologije, ki se izvaža v tretje države, logistično skladišče?

4. Za preverjanje zbranih informacij uporabite uradne vire:

- Uradni registri družb v državah članicah in tretjih državah.
- Registri dejanskih lastnikov (če je primerno).
- Drugi ustrezni registri (zemljiška knjiga, davčni register, register za javna naročila itd.).

5. Uporabite svoja omrežja za pridobivanje dodatnih informacij ali izmenjavo informacij (če je to potrebno):

- Prosite za dodatne informacije svoje gospodarske zbornice, poslovna združenja držav članic EU v tujini.
- Izkoristite izkušnje drugih podjetij na trgu.

6. Dokumentirajte izvedene aktivnosti:

Dokumentirajte postopek:

- Preverjanje omejevalnih ukrepov,
 - Preverjanje negativnih medijskih objav,
 - Komunikacija s stranko/poslovnim partnerjem,
 - Poizvedbe pri različnih strankah.
- Dokumentirajte informacije, ki ste jih prejeli, in dejstva, na katerih temelji vaša poslovna odločitev.

7. Obveščanje organov o primerih izogibanja sankcijam:

- Pristojni nacionalni organ obvestite o zaznanih poskusih in odkritih primerih izogibanja omejevalnih ukrepov.

2.3.1 Vloga finančnih institucij

Spoštovanje omejevalnih ukrepov za omejevalne trgovine (npr. izvoz blaga z dvojno rabo, oprema za iskanje nafte, visokotehnološko blago in tehnologija), ni omejeno na subjekte, ki so udeleženi v takšni trgovini (npr. izvoznike, posrednike ...), ampak je tudi odgovornost bank, ki obdelujejo povezana plačila. Banke lahko svoje programe skladnosti prilagodijo posebnim tveganjem, ugotovljenim v zvezi z določenimi transakcijami ali vključenimi strankami, pri čemer takšna kalibracija potemtakem bolj temelji na tveganju kot na sistematičnosti.

FI sme **zadržati sredstva** ali **gospodarske vire** z namenom izvajanja dodatnih ukrepov v smislu preverjanja, da ne prihaja do kršitve omejevalnih ukrepov. V zvezi z morebitno škodo, ki bi lahko pri tem nastala, je v vseh sprejetih uredbah EU natančno opredeljeno, da zamrznitev sredstev in gospodarskih virov ali odklonitev dajanja sredstev ali gospodarskih virov na voljo, ki je bila izvedena v dobri veri, da je tako dejanje v skladu s sprejeto uredbo, ne povzroči nikakršne odgovornosti fizične ali pravne osebe, skupine, subjekta ali organa, razen če se ne dokaže, da je bila zamrznitev ali zadržanje sredstev in gospodarskih virov posledica malomarnosti. Enako velja tudi v primeru izvajanja plačilnih transakcij, kjer banka lahko zadrži izvršitev plačilne transakcije z namenom preverjanja, da ne prihaja do kršitve omejevalnih ukrepov.

 Dodatne smernice

Evropski bančni organ (EBA) je v novembru 2024 sprejel [smernice o notranjih politikah, postopkih in kontrolah](#), s katerimi se bodo finančne institucije morale uskladiti do 30. decembra 2025.

[Good practices on payments to/from government-controlled areas of Ukraine](#)

2.3.2 Presoja transakcij pri finančnih institucijah z vidika omejevalnih ukrepov s področja trgovine

FURS je skladno z ZOUPAMO pristojna za nadzor nad vnosom, iznosom, tranzitom in prenosom blaga v skladu s carinskimi predpisi ter predpisi, s katerimi so določeni omejevalni ukrepi.

MGTŠ je skladno z ZOUPAMO pristojno za odločanje o vlogah, ki se nanašajo na omejevalne ukrepe s področja trgovine.

FI se pri proučevanju ozadja transakcij, za katere menijo, da so lahko povezane z blagom, ki je predmet omejevalnih ukrepov, lahko obrnejo na FURS ali MGTŠ. FURS ali MGTŠ lahko nudita pomoč pri posameznih vprašanjih glede predloženih dokazil strank (npr. podatki o konkretnem postopku, pomen posameznih polj v deklaraciji ali vlogi za uvoz in izvoz blaga, vprašanja uvrščanja blaga, ipd.), vendar pa se glede na svoje pristojnosti ne moreta odločati o postopanju s samo transakcijo.

Kadar se informacije FI nanašajo na sume kršitev iz pristojnosti FURS, jih FURS obravnava kot prijave kršitev, kar pomeni, da jih najprej analizira. Če se pri analizi prijave ugotovi, da obstaja večja verjetnost nespoštovanja oziroma kršitve zakonov, se izvede ustrezne postopke, ki pa zaradi procesnih rokov in pridobivanja podatkov (pogosto tudi iz tretjih držav), lahko trajajo dalj časa.

1. Priloga: Finančni omejevalni ukrepi

1.1 Splošno

V skladu z ZOUPAMO so finančni omejevalni ukrepi tisti ukrepi, ki se nanašajo na zamrznitev sredstev in gospodarskih virov ali dajanje na voljo sredstev in gospodarskih virov, ter finančne storitve, kakor je opredeljeno v predpisih EU o omejevalnih ukrepih.

Najpogostejše vrste finančnih omejevalnih ukrepov, ki se uporabljajo v zadnjih letih, so:

- a) **Ciljna zamrznitev sredstev:** uporablja se za posameznike in subjekte, ki se jih uvrsti na sankcijski seznam, s čimer se jim omeji dostop do sredstev in gospodarskih virov,
- b) **Druge omejitve, vezane na finančne trge in finančne storitve:** veljajo lahko za posameznike in subjekte, določene skupine ali celotne sektorje, npr. prepoved naložb, omejitev dostopa do kapitalskih trgov, navodila za prekinitev bančnih odnosov in prepoved opravljanja določenih storitev.

1.10 Za koga veljajo finančni omejevalni ukrepi

1.1.1 Uporaba sankcijskih seznamov

Tako OZN kot EU sestavljata prečiščena seznama oseb, zoper katere veljajo finančni omejevalni ukrepi in katerih premoženje ter sredstva je potrebno zamrzniti:

Prečiščen seznam OZN je na voljo na tej povezavi: <https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/un-sc-consolidated-list>.

Prečiščen seznam EU je na voljo na tej [povezavi](#).

Podatki o osebah, za katere veljajo posebne finančne in naložbene omejitve, so dostopni na <https://sanctionsmap.eu/#/>.

1.1.1.1 Istovetnost in podobnost imen

Če se ugotovi, da se osebni oziroma matični podatki stranke stoddstotno ujemajo s podatki na sankcijskih seznamih, se šteje, da so **istovetni**.

Če se ime stranke delno ujema z imenom na sankcijskih seznamih, se šteje, da je ime **podobno**.

Skladno s predpisi EU o omejevalnih ukrepih morajo osebe, podjetja in organi, pri katerih so sredstva ali gospodarski viri, povezani z osebo ali subjektom s podobnim imenom, zamrzniti sredstva ali gospodarske vire brez predhodnega dovoljenja pristojnih organov. To v Sloveniji velja tudi za imena iz [Skupnega stališča Sveta 2001/931/SZVP](#) s poznejšimi spremembami in dopolnitvami, ki so označena z zvezdico (*), torej za t.i. notranje teroriste. V teh primerih predpisi EU zamrznitve ne zahtevajo, pač pa to zahteva 2. člen Uredbe o omejevalnih ukrepih za boj proti terorizmu in izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 2580/2001 (Uradni list RS, št. 22/13). Da bi se izognili nepotrebni ali napačni zamrznitvi, se priporoča upoštevanje naslednjega postopka:

- V primeru zaznanega ujemanja je treba vse transakcije in posle s to fizično ali pravno osebo začasno ustaviti in obvestiti MZEZ.² To bo potem skušalo prek članov SKSOU ugotoviti, ali gre za dejansko ujemanje ali samo za napačno pozitivno prepoznavo. Če se oceni, da gre za osebo s seznama sankcioniranih oseb, je treba sredstva/gospodarske vire nemudoma zamrzniti v skladu z uredbo EU.
- Pri ugotavljanju ujemanja ni dovolj, da se zgolj ime in priimek konkretne osebe ujema z imenom in priimkom osebe na seznamu sankcioniranih oseb, ampak je potrebno preveriti tudi ostale identifikatorje, na podlagi katerih je mogoče jasno ugotoviti, ali gre za isto ali drugo osebo. Takšni identifikatorji lahko razkrijejo drugačno geografsko lokacijo, poklic, datum oz. kraj rojstva, drugačno številko potnega lista, ipd.. Omejena razpoložljivost identifikatorjev sama po sebi ne more upravičiti prekinitve poslovanja z določeno osebo, za katero obstaja utemeljen dvom, da se nahaja na seznamu sankcioniranih oseb. Primeri ujemanj imen in neujemanj oseb:

Primer	Ocena
Ugotovite ujemanje imena za osebo, ki se nahaja na terorističnem sankcijskem seznamu, vendar je oseba, s katero se ukvarjate, stara 15 let in rojena v Sloveniji.	Zgolj ujemanje v imenu
Ugotovite ujemanje imena za osebo, ki se nahaja na seznamu sankcioniranih oseb kot vodja oborožene skupine v Somaliji, vendar je oseba s katero se ukvarjate lokalni pridelovalec jabolk z drugim datumom rojstva.	Zgolj ujemanje v imenu
Ugotovite zelo podobni imeni za osebo, ki se nahaja na seznamu sankcioniranih oseb kot lastnik večjega podjetja v Rusiji, ki je povezan z vodstvom države. Oseba, s katero se ukvarjate ima podoben datum rojstva, vendar drug naslov.	Morebitno ujemanje v osebi. Mogoče gre za osebo, ki se poskuša izogibati sankcijam in uporablja drugačne podatke. Nemudoma obvestite pristojni organ.

1.2 Zamrznitev sredstev ali gospodarskih virov

Standardno besedilo določb o zamrznitvi, ki je navedeno v točki 82 Smernic EU, se glasi:

1. »Vsa sredstva in gospodarski viri, ki pripadajo, so v lasti, s katerimi razpolagajo ali jih nadzorujejo [posamezni člani vlade (države) in][z njimi povezane] fizične in pravne osebe, subjekti ali organi, navedeni v Prilogi X, se zamrznejo.
2. Prepovedano je neposredno ali posredno dajati fizičnim ali pravnim osebam, subjektom ali organom, navedenim v Prilogi X, na voljo ali v njihovo korist kakršna koli sredstva ali gospodarske vire.«

1.2.1 Razlaga osnovnih pojmov

1.2.1.1 Finančne storitve

Na podlagi četrtega odstavka 8. člena ZOUPAMO se med finančne omejevalne ukrepe uvrščajo finančne storitve, kakor so opredeljene v predpisih EU o omejevalnih ukrepih. Za presojo tega pojma je pomembna zlasti Direktiva (EU) 2024/1226 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 24. aprila 2024 o opredelitvi kaznivih dejanj in sankcij za kršitev omejevalnih ukrepov Unije

² Podatki za stik: Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve, Sektor za mednarodno pravo, Tel: 01 478 2278, E-pošta: omejevalni-ukrepi.MZEZ@gov.si.

ter spremembi Direktive (EU) 2018/167 ([UL L 2024/1226, 29. 4. 2024](#); v nadaljevanju Direktiva 2024/1226/EU), ki v 11. recitalu določa, da se finančne storitve uvrščajo med omejevalne ukrep Unije. Med finančne storitve tako spadajo financiranje in finančna pomoč, zagotavljanje naložb in naložbenih storitev, izdajanje prenosljivih vrednostnih papirjev in instrumentov denarnega trga, sprejemanje depozitov, zagotavljanje specializiranih finančnih komunikacijskih storitev, trgovanje z bankovci, zagotavljanje storitev bonitetnega ocenjevanja ter zagotavljanje kriptosredstev in denarnic zanje.

Pojem finančnih storitev se tako opredeljuje kot storitve bančništva, storitve na področju finančnih trgov (npr. investicijske storitve, upravljanje z izvedenimi finančnimi instrumenti, storitve klirinških hiš, dostop do financiranja na kapitalskih trgih), storitve zavarovanja, plačilne storitve, storitve trajnostnega financiranja in storitve digitalnih financ³.

1.2.1.2 *Finančna sredstva*

Finančna sredstva so na podlagi standardne določbe iz točke 60 Smernic EU opredeljena v posameznih uredbah EU, pomenijo pa vse vrste finančnih sredstev in koristi, kar vključuje, vendar ni omejeno na:

- a) gotovino, čeke, denarne terjatve, menice, denarna nakazila in druge plačilne instrumente;
- b) depozite pri finančnih institucijah ali drugih subjektih, stanja na računih, dolgove in zadolžnice;
- c) vrednostne papirje in dolžniške instrumente, s katerimi se trguje javno ali zasebno, vključno z delnicami in deleži, certifikati vrednostnih papirjev, obveznicami, dolžniškimi vrednostnimi papirji, nakupnimi boni, zadolžnicami in pogodbami na izvedene finančne instrumente;
- d) obresti, dividende ali druge prihodke iz sredstev ali vrednost, ustvarjeno s sredstvi;
- e) kredit, pravico do pobota, garancije, garancije za dobro izvedbo ali druge finančne obveznosti;
- f) kreditna pisma, konosamente, kupoprodajne listine; ter
- g) dokumente, ki izkazujejo upravičenost do finančnih sredstev ali finančnih virov;

Med finančna sredstva se uvrščajo tudi kripto sredstva, kot so opredeljena v Uredbi 2023/1114/EU.⁴

1.2.1.3 *Gospodarski viri*

Gospodarski viri so na podlagi standardne določbe iz točke 61 Smernic EU opredeljeni v posameznih uredbah EU, pomenijo pa vse vrste sredstev, opredmetenih ali neopredmetenih, premičnin ali nepremičnin, ki sicer niso finančna sredstva, se pa lahko uporabijo za pridobitev finančnih sredstev, blaga ali storitev.

1.2.1.4 *Zamrznitev sredstev*

Zamrznitev sredstev je na podlagi standardne določbe iz točke 60 Smernic EU opredeljena v posameznih uredbah EU, pomeni pa preprečitev vsakršnega pretoka, prenašanja, spreminjanja, uporabe sredstev, dostopa do njih ali kakršnega koli ravnanja z njimi, ki bi imeli za posledico

³ Storitve pravnega svetovanja, storitve zaupanja, storitve odnosov z javnostmi, računovodstva, knjigovodstva in davčnega svetovanja, poslovnega in podjetniškega svetovanja, svetovanja na področju IT, radiodifuzije ter arhitekturnih in inženirskih storitev se uvrščajo pod poslovne storitve (glej 12. recital Direktive 2024/1226/EU) in ne med finančne storitve.

⁴ Uredba (EU) 2023/1114 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o trgih kriptosredstev in spremembi uredb (EU) št. 1093/2010 in (EU) št. 1095/2010 ter direktiv 2013/36/EU in (EU) 2019/1937.

spremembo njihovega obsega, zneska, lokacije, lastništva, posesti, narave, namembnosti ali drugo spremembo in bi omogočili uporabo teh sredstev, vključno s portfeljskim upravljanjem.

1.2.1.5 Zamrznitev gospodarskih virov

Zamrznitev gospodarskih virov je na podlagi standardne določbe iz točke 61 [Smernic EU](#) opredeljena v posameznih uredbah EU, pomeni pa preprečitev njihove uporabe za pridobivanje sredstev, blaga ali storitev na kakršen koli način, skupaj, vendar ne izključno, s prodajo, najemom ali jemanjem hipoteke nanje.

1.2.1.6 Lastništvo in nadzor

Potrebno je zamrzniti tudi sredstva in gospodarske vire, ki so v lasti ali pod nadzorom sankcioniranih oseb. Šteje se, da je pravna oseba ali subjekt v lasti sankcionirane osebe, če ima takšna oseba ali več takšnih oseb skupaj v lasti najmanj 50 % delež. To je podrobneje opredeljeno v odstavku 63 [Najboljših praks EU](#). Kriteriji, na podlagi katerih se šteje, da ima sankcionirana oseba nadzor nad pravno osebo ali subjektom, kljub temu, da je njen lastniški delež manjši od 50 %, so določena v odstavkih 64 – 67 [Najboljših praks EU](#).

Primer: Lastništvo in nadzor v zvezi s posamezniki

Oseba A (posameznik) na primer ni navedena na sankcijskem seznamu. Vendar skrbni pregled stranke pokaže, da je oseba A družinski član ali prijatelj navedene osebe B (je na sankcijskem seznamu) in obstajajo dokazi, da oseba B uporablja osebo A za sklepanje transakcij.

Ker oseba B izvaja nadzor prek osebe A, tudi za osebo A veljajo enake omejitve kot za osebo B.

Primer: Lastništvo in nadzor v zvezi s subjekti

Subjekt X na primer ni naveden na sankcijskem seznamu. Vendar skrben pregled stranke pokaže, da je večinski lastnik subjekta X subjekt Y, ki je na sankcijskem seznamu. Subjekt Y je poleg tega pred svojo uvrstitvijo na sankcijski seznam izstopil iz lastništva v subjektu Z, katerega lastnik oz. direktor je zdaj njegov sorodnik ali poslovni partner.

Ker je bilo merilo lastništva in nadzora izpolnjeno, tudi za Subjekt X veljajo enake omejitve kot za Subjekt Y.

1.2.2 Kdo izvaja zamrznitev

Zamrznitev je opredeljena široko, zato jo poleg finančnih institucij (in (po)zavarovalnic ipd.) izvajajo tudi drugi subjekti, ki lahko onemogočijo razpolaganje s sredstvi ali gospodarskimi viri oziroma imajo pristojnosti, na podlagi katerih lahko izvajajo dejanja, ki ustrezajo opredelitvi zamrznitve. Drugi subjekti so tako lahko klirinško depotna družba (vrednostni papirji), zemljiška knjiga (nepremičnine), sodni register (deleži v podjetjih). Glede javnih institucij je treba pri tem upoštevati tudi peti odstavek 3. člena ZOU PAMO.

1.2.3 Obveščanje in poročanje o zamrznitvi sredstev

Ko so sredstva, najpogosteje na bančnih računih, zamrznjena v skladu z uredbo EU, je priporočljivo, da finančne ustanove ali subjekti o tem obvestijo imetnika računa. Iz obvestila naj bo razvidno, da imetnik računa ne bo mogel dvigovati sredstev z računa ali drugače razpolagati z nakazili, lahko pa poda vlogo na MF za sprostitev zamrznjenih sredstev, če meni, da so za to izpolnjeni pogoji iz uredbe EU (npr. 4. člen in drugi členi Uredbe 269/2014/EU). Pri tem se lahko navede sklic na [obvestilo v zvezi z uvrstitvijo osebe ali subjekta na sankcijski seznam iz Uradnega lista EU](#).

Iz obvestila naj bo razvidno tudi, da je treba vsa vprašanja glede zamrznitve, vključno z vlogami za sprostitev sredstev, nasloviti na MF.

O zamrznitvi sredstev ali gospodarskih virov morajo pristojni organi obvestiti tudi MZEZ. Obvestilo mora vsebovati podatke iz četrte točke prvega odstavka 3. člena Uredbe o zbirki podatkov o omejevalnih ukrepih.

MZEZ podatke v skladu z uredbami EU posreduje EK, ki jih obravnava kot zaupne.

V primerih, ko se zamrznitev sredstev nanaša na osebe s sankcijskega seznama v zvezi s protiterorističnimi omejevalnimi ukrepi ali drugega sankcijskega seznama, ki so povezane s predhodnimi kaznivimi dejanji, ki lahko generirajo protipravno premoženjsko korist, le-ta pa bi lahko bila povezana tudi s kaznivim dejanjem PD/FT, morajo zavezanec po ZPPDFT-2 o zamrznitvi v skladu z ZPPDFT-2 obvestiti tudi UPPD.

Obveznosti poročanja v zvezi z omejevalnimi ukrepi proti Rusiji in Belorusiji, predvsem obveznost poročanja o prenosu sredstev izven EU, obveznost poročanja kreditnih institucij o depozitih, ki presegajo 100.000 EUR in obveznost poročanja o gibanju sredstev in gospodarskih virov dva tedna pred uvrstitvijo imenovane osebe na seznam, so obrazložene v točki 3.6 Priloge 3.

1.2.4 Posledice zamrznitve

Zamrznitev pomeni, da se določeni osebi ali subjektu odvzame pravica do razpolaganja z zamrznjenimi sredstvi ali gospodarskimi viri. Kdor uvede zamrznitev, mora torej taki osebi ali subjektu onemogočiti uporabo zamrznjenih sredstev ali gospodarskih virov.

Treba je poudariti, da pri zamrznitvi ne gre za zaseg ali zaplembo, zato se osebi ali subjektu ne odvzame lastninska pravica na zamrznjenih sredstvih ali gospodarskih virih. Z zamrznjenimi sredstvi ali gospodarskimi viri je treba ravnati na enak način, kot če imetnik v času trajanja zamrznitve z njimi po lastni volji ne bi razpolagal oz. z njimi upravljal.

1.2.5 Knjiženje prilivov na zamrznjenih plačilnih računih

Obresti ali kakršni koli drugi prihodki, ki se natekajo na zamrznjeni plačilni račun, ali zneski, dolgovani po pogodbah, sporazumih ali obveznostih, sprejetih pred dnevom, ko je bila uvedena zamrznitev, se lahko knjižijo na račun, vendar le pod pogojem, da se jih nemudoma zamrzne. O tem pa je treba obvestiti Banko Slovenije.

1.2.6 Sprostitev zamrznjenih sredstev

1.2.6.1 Izjeme od zamrznitve

Načeloma so v EU uredbah določene tri vrste izjem od zamrznitve sredstev ali gospodarskih virov, pri čemer so možne tudi druge izjeme, njihova standardna besedila so navedena v točkah od 83 do 87 Smernic EU.

- a) Izjeme v humanitarne namene za kritje osnovnih stroškov, vključno s plačilom hrane, najemnine ali hipoteke, zdravil ali zdravljenja, davkov, zavarovalnih premij in komunalnih prispevkov.
- b) Plačilo in povračilo stroškov, povezanih z zagotovitvijo pravnih storitev, zajemata plačilo razumnega nadomestila za pravne storitve in povračilo stroškov v zvezi s tem.

- c) Izjemni izdatki za plačilo nujnih, izjemnih stroškov niso natančno definirani in lahko temeljijo na oceni posameznih razmer (npr. plačilo zdravstvenih storitev, šolanje otrok).

1.2.6.2 Vloga za sprostitev zamrznjenih sredstev ali gospodarskih virov

Oseba ali subjekt, ki želi dostopati do zamrznjenih sredstev ali dela zamrznjenih sredstev mora na pristojni organ vložiti vlogo za sprostitev zamrznjenih sredstev ali gospodarskih virov.

Pristojni organ za obravnavo vloge

Za odločanje o vlogah za sprostitev zamrznjenih sredstev ali gospodarskih virov je pristojno MF.

Podatki, ki jih mora vsebovati vloga

Vloga mora vsebovati podatke, ki jih določa zakon, ki ureja splošni upravni postopek, predvsem pa naslednje podatke:

- ime, naslov, telefonsko številko in elektronski naslov prosilca,
- če je prosilec tretja oseba: ime in naslov določene osebe, za katero se prosi za sprostitev sredstev,
- sklic na EU uredbo in člen te uredbe, na podlagi katerega vlagatelj meni, da je upravičen do sprostitve zamrznjenih sredstev ali gospodarskih virov,
- razlog za vlogo za sprostitev sredstev,
- dokumente, ki utemeljujejo vlogo za sprostitev sredstev, kot so kopije pogodbe, računi ali izjava organa ali zdravnika v zvezi z razlogom za vlogo,
- podrobne podatke za nakazilo zneska, kot so ime firme, naslov banke in številka računa.

Posebne obrazca za vlogo ni.

Vložnik pošlje vlogo po pošti na naslov: Ministrstvo za finance, Župančičeva ulica 3, p. p. 644 a, 1000 Ljubljana ali po e-pošti na naslov gp.mf@gov.si.

Vlogo lahko odda tudi pooblaščen oseba.

Obravnava vlog

MF je pristojno za odločanje o vlogah za sprostitev zamrznjenih sredstev, ni pa pristojno za odločanje, ali so sredstva za sprostitev upravičeno ali neupravičeno zamrznjena. V tem primeru se morajo zadevne osebe obrniti na Svet EU ali MZEZ.

MF vlogo obravnava v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek. V tem okviru MF lahko zaprosi za dodatne podatke od vpletenih strank, ki so potrebni za obravnavo vloge.

MF se o vlogi lahko posvetuje z drugimi nacionalnimi organi in/ali SKSOU. V nekaterih primerih pa stopi v stik z organi drugih držav, VSZN ali EU. Po preučitvi primera MF odloči, ali so izpolnjeni vsi pogoji za sprostitev zamrznjenih sredstev, ki jih določa ustrezna uredba EU.

Če MF vlogi ugodí, vlagatelju izda odločbo o sprostitvi zamrznjenih sredstev. V določenih primerih MF lahko dovoli takojšnjo sprostitev zamrznjenih sredstev. Vendar uredbe EU pogosto zahtevajo, da možnost za sprostitev zamrznjenih sredstev predhodno obravnavajo druge države članice EU in institucije EU ali da sprostitev odobri ustrezen sankcijski odbor OZN, če je ta bil ustanovljen v zvezi z ustrezno resolucijo OZN. MF lahko v odločbi postavi tudi določene pogoje, pod katerimi se dovoli sprostitev zamrznjenih sredstev.

Če MF oceni, da niso izpolnjeni predpisani pogoji za sprostitev zamrznjenih sredstev ali gospodarskih virov, vlogo vlagatelja (stranke) zavrne in svojo odločitev tudi ustrezno utemelji.

1.2.6.3 Sodno varstvo v zvezi s sprostitvijo sredstev/gospodarskih virov

Če MF zavrne vlogo za sprostitev zamrznjenih sredstev ali gospodarskih virov v skladu z uredbo EU ali če določena oseba ali subjekt ugotovi, da je zamrznitev neutemeljena, se lahko zadeva v večini primerov predloži v obravnavo sodišču. Vendar se možnosti pravnih sredstev razlikujejo glede na pravno podlago.

V skladu s sedmim odstavkom 8. člena ZOUPAMO pritožba zoper odločbo in sodbo ni dovoljena, je pa zoper odločbo možno sprožiti upravni spor, in sicer je potrebno v roku 15 dni vložiti tožbo na Vrhovno sodišče RS.

Na vlogo za sprostitev zamrznjenih sredstev ali gospodarskih virov, ki jo zavrne sankcijski odbor OZN, se ni mogoče pritožiti.

Več informacij o možnosti pravnih sredstev je na voljo v točki 1.3.7.2.

1.2.7 Prenehanje podlage za zamrznitev sredstev

1.2.7.1 Umik s seznama po odločitvi VSZN, EU ali Slovenije

Zamrznjena sredstva se odmrznejo v celoti ali delno v zvezi z določenimi osebami in/ali subjekti, ko se VSZN, EU ali Slovenija odloči ukiniti omejevalne ukrepe. V praksi to pomeni, da se npr. EU odloči razveljaviti ali spremeniti ustrezno uredbo, kar objavi v Uradnem listu EU v obliki nove uredbe, smiselno enako bi veljalo v primeru nacionalnih omejevalnih ukrepov.

ZOUPAMO v 3. členu določa, da slovenske uredbe, ki izvajajo akte OZN ali EU, prenehajo veljati avtomatsko, ko prenehajo veljati akti navedenih dveh mednarodnih organizacij. Zaradi večje pravne varnosti se v Uradnem listu RS v takem primeru objavi obvestilo o prenehanju veljavnosti navedenih uredb.

1.2.7.2 Umik s seznama na vlogo osebe ali subjekta

Osebe in subjekti s sankcijskega **seznama EU**, lahko Svetu EU skupaj z dokazili predložijo zahtevek za ponovno preučitev njihove uvrstitve na seznam ali umik s seznama, in sicer na naslov:

Council of the European Union
General Secretariat
DG C 1C
Rue de la Loi/Wetstraat 175
1048 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Zahtevki se obravnavajo v skladu s točkami 18-20 priloge 1 k Smernicam EU.

Osebe in subjekti s sankcijskega seznama, imajo tudi možnost, da sklep Sveta EU izpodbijajo pred Splošnim sodiščem EU v skladu s pogoji iz členov 275(2) ter 263(4) in (6) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Predlogi za umik s seznamov, povezanih z omejevalnimi ukrepi na podlagi **resolucij VSZN**, se lahko vložijo neposredno pri ustreznem sankcijskem odboru VSZN, prek [kontaktne točke VSZN](#), ali prek MZEZ.⁵

V primeru nacionalnih omejevalnih ukrepov se ustrezno obrazloženi predlogi za ponovno preučitev uvrstitve ali umik s sankcijskega seznama predložijo MZEZ na naslov:

Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve
Prešernova cesta 25
1000 Ljubljana
gp.mzez@gov.si

Predlog se posreduje v obravnavo podskupini za sankcijske sezname, ki pri pregledu ali črtanju ravna po smiselno enakem postopku kot pri uvrstitvi.

⁵ Glej opombo 2.

2. Priloga: Ukrepi za omejevanje trgovine

2.1 Splošno

Ukrepi za omejevanje trgovine so tisti ukrepi, ki se nanašajo na izvoz, uvoz, transfer, prenos blaga ali tehnologije, razen orožja in s tem povezane ukrepe, kot je tehnična pomoč, kakor je opredeljeno v predpisih EU o omejevalnih ukrepih.

V tem poglavju so podani nekateri splošni napotki, ki jih morajo upoštevati gospodarski subjekti iz EU pri izvajanju potrebne skrbnosti pri svojem delu, da bodo skladni z omejevalnimi ukrepi. Več o potrebni skrbnosti v poglavju »Vzpostavitev politik, postopkov in kontrol« in Prilogi 3 teh Smernic.

Trgovinske in finančne omejevalne ukrepe je treba s strani obeh pristojnih organov in ostalih deležnikov izvajati vzporedno. To na primer pomeni, da če izvoz ni prepovedan s sektorskimi sankcijami, mora podjetje še vedno izvajati individualne sankcije in zagotoviti, da izvoženo blago ali tehnologije ne koristijo sankcioniranim osebam ali subjektom v njihovi lasti ali pod njihovim nadzorom.

2.2. Ugotavljanje, ali je blago predmet omejevalnih ukrepov

Blago, ki je predmet omejevalnih ukrepov, je navedeno v prilogah k posameznim uredbam EU. Blago je označeno s številčno oznako ali opisno. Podatki o uvrščanju blaga v nomenklaturu carinske tarife so na voljo [na spletni strani Finančne uprave Republike Slovenije](#). Blago, ki je predmet omejevalnih ukrepov, je v uredbah EU navedeno na različne načine:

- z dvoštevilčno oznako (poglavje HS, npr. 44 (Les in lesni izdelki; lesno oglje)),
- štirištevilčno oznako (tarifna številka HS, npr. 4705 - Kemična lesna celuloza, kavstična ali sulfatna, razen topljive),
- šestštevilčno oznako (tarifna podštevilka KN, npr. 2711 12 – Propan, utekočinjen),
- osemštevilčno oznako (tarifna oznaka KN, npr. 2804 29 10 – Helij),
- številčno oznako s predpono »ex«, ki v opisu določa ožji nabor blaga, kot sicer izhaja iz konkretne nomenklature carinske tarife,
- opisno brez nomenklature carinske tarife, pri čemer mora uvoznik/izvoznik ob poznavanju tehničnih specifikacij blaga sam preveriti, ali konkretno blago glede na opisno navedbo spada pod navedeno blago, ki je predmet omejevalnih ukrepov.

2.2.1. Uvrščanje blaga po carinski tarifi

Blago, ki je predmet trgovanja, je zaradi pravilne obravnave uvrščeno v nomenklaturu carinske tarife. Uvrščanje blaga po carinski tarifi pomeni, da blago v skladu z veljavnimi predpisi uvrstimo pod določeno podštevilko kombinirane nomenklature ali pod oznako TARIC.

Baza TARIC je integrirana podatkovna zbirka EU, ki združuje vse ukrepe v zvezi s carinsko tarifo, trgovinsko in kmetijsko zakonodajo EU z namenom enotnejše uporabe v vseh državah članicah, vsem gospodarskim subjektom pa daje jasen pregled nad ukrepi, ki jih je treba sprejeti pri uvozu blaga v EU ali izvozu blaga iz EU.

[Povezava do baze TARIC](#)

2.2.2. Blago z dvojno rabo

Blago z dvojno rabo je civilno blago in praviloma namenjeno v namene civilne uporabe, zaradi svojih lastnosti ali tehničnih karakteristik pa se lahko uporabi tudi v vojaške namene (povezane s konvencionalnim orožjem ali orožjem za množično uničevanje).

V skladu z [Uredbo 2021/821/EU](#) mora vsaka fizična ali pravna oseba za izvoz blaga, naštetega v Prilogi I k Uredbi 2021/821/EU **pridobiti dovoljenje**. Pod določenimi pogoji je potrebno pridobiti tudi dovoljenje za posredniške storitve (pri čemer so finančne izključene) in za zagotavljanje tehnične pomoči za blago z dvojno rabo. Pristojni organ za izdajo dovoljenja je **MGTŠ**.

V primeru, da zoper namembno državo veljajo omejevalni ukrepi, je potrebno **upoštevati tudi relevantne predpise, ki urejajo omejevalne ukrepe**, ki presegajo ureditev nadzora izvoza blaga z dvojno rabo, saj so navadno prepovedi. Kadar se omejevalni ukrepi nanašajo na blago z dvojno rabo, pa je izvoz lahko dovoljen na podlagi predhodnega dovoljenja, se to upošteva pri presoji o dovoljenju. Zaradi omejevalnih ukrepov pa je izvoz blaga z dvojno rabo lahko tudi popolnoma prepovedan.

Vložnik vloži vlogo skozi elektronski sistem za izdajo dovoljenj **eLicensing**. Več o vlogah za dovoljenje preko eLicensing sistema tudi na povezavi: [Izdaja dovoljenj za blago z dvojno rabo | SPOT \(gov.si\)](#).

Za posamezna vprašanja se lahko obrne na MGTŠ – Sektor za trgovinsko politiko Direktorata za notranji trg, Oddelek za strateško blago preko e-naslova: gp.mgts@gov.si s pripisom v naslovu "blago z dvojno rabo" ali "blago z dvojno rabo in sankcije". Na strani gov.si so na voljo dodatne informacije o blagu z dvojno rabo in zahtevanih dovoljenjih.

Koristne povezave:

[Blago z dvojno rabo – nova uredba in posodobljen seznam | GOV.SI](#)
[Blago z dvojno rabo – ureditev in sankcije za Rusijo | Izvozno okno](#)

2.3. Vloga za izdajo dovoljenja za trgovanje kot izjema ali odstopanje od omejevanja trgovine

2.3.1. Dovoljenje za trgovanje

Kadar so z uredbami EU predvidena odstopanja od prepovedi

- prodaje, dobave, prenosa ali **izvoza** blaga ali tehnologij ali zagotavljanje s tem povezane tehnične pomoči, namenjene fizični ali pravni osebi, subjektu ali organu v sankcionirani državi oziroma za uporabo v sankcionirani državi, ali od
- nakupa, **uvoza** ali prenosa blaga ali tehnologij ali zagotavljanja s tem povezane tehnične pomoči, v EU, če izvira iz sankcionirane države oziroma se izvaža iz sankcionirane države

je možna pridobitev dovoljenja za trgovanje, po tem ko se ugotovi, da je za takšno trgovanje vnaprej **izkazan predviden namen izjem ali odstopanj** iz uredb EU (na primer zagotavljanje neprekinjenega delovanja infrastruktur ter strojne in programske opreme, ki so ključnega pomena za zdravje in varnost prebivalstva oziroma za varnost okolja, ipd.).

Odobritev trgovanja na podlagi izjem in odstopanj od omejevalnih ukrepov v povezavi z vojno v Ukrajini je podrobneje obrazložena v točki 3.4 Priloga 3.

2.3.2. Vloge za dovoljenje za trgovanje

Pristojni organ za obravnavo vloge je Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport (MGTS).

Področje trgovinskih omejevalnih ukrepov in nadzora izvoza blaga z dvojno rabo na MGTS obravnava Oddelek za strateško blago, Sektorja za trgovinsko politiko, Direktorata za notranji trg in Delovna skupina za izvajanje ukrepov za omejevanje trgovine, ki jih Republika Slovenija uvede ali izvaja skladno s pravnimi akti in odločitvami, sprejetimi v okviru EU in mednarodnih organizacij).

V primeru blaga z dvojno rabo ali blaga, za katerega je v uredbah EU navedeno, da se za njegovo dovoljenje smiselno uporabljajo pravila in postopki, določeni v uredbi EU za blago z dvojno rabo (trenutno uredba 2021/821/EU) je elektronski obrazec za vlogo v sistemu eLicensing. MGTS vlogo obravnava v skladu z relevantno uredbo EU ter Zakonom o nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo in podzakonskimi akti. Dovoljenja oz. zavrnitve se notificirajo skozi varni sistem Evropske Komisije DUEs.

Ostale vloge glede trgovinskih omejevalnih ukrepov se vlagajo na MGTS skladno z relevantno EU uredbo, ZOUPAMO in s splošnim upravnim postopkom.

Podatki, ki jih mora vsebovati vloga se nahajajo na spletni strani "[Odobritev trgovanja na podlagi odstopanja od omejevalnih ukrepov proti Rusiji in Belorusiji](#)".

Vložnik pošlje vlogo po pošti na naslov: Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana ali e-pošti na naslov gp.mgts@gov.si.

Vlogo lahko odda tudi pooblaščen oseba.

Posebnega obrazca za ostale vloge ni.

Odločba o odobritvi trgovanja se skladno z določbami uredb EU notificira Evropski Komisiji in drugim državam članicam preko MZEZ v sistem SIER.

2.4. Nadzor nad izvajanjem ukrepov za omejevalne trgovine

Na podlagi ZOUPAMO je za izvajanje nadzora nad vnosom, iznosom, tranzitom in prenosom blaga v skladu s carinskimi predpisi ter predpisi, s katerimi so določeni omejevalni ukrep, pristojna FURS. Strokovno pomoč pri izvajanju nadzora FURS nudijo različna ministrstva, pristojna za odločanje o posameznih zadevah v povezavi z omejevalnimi ukrepi, npr. z ukrepi za omejevanje trgovine, prepoznavanje blaga in njegovo uvrščanje na sezname blaga za katere veljajo omejevalni ukrepi.

Poleg izvajanja nadzora nad uvozom oz. izvozom določenega blaga v države, za katere omejevalni ukrepi veljajo, se nadzor izvaja tudi ob trgovinski menjavi tega blaga z drugimi tretjimi državami, zaradi možnosti izogibanja omejevalnim ukrepom.

FURS nadzor nad tem blagom izvaja na podlagi nadzornih ukrepov, ki so s strani Evropske komisije kreirani v aplikaciji TARIC, ter na podlagi analize tveganja. O spremembah zakonodaje redno obvešča svoje uslužbenke ter gospodarstvo.

2.5. EU Sanctions Helpdesk

EK je vzpostavila EU Sanctions Helpdesk, ki bo namenjen vprašanjem (konkretnim - glede posameznih poslov in transakcij in tudi bolj splošnim) zavezancev za izvajanje omejevalnih ukrepov, predvsem srednjih in malih podjetij (SME).

Spletna stran naj bi v polni funkcionalnosti začela delovati v januarju 2025, v vmesnem času pa se vprašanja lahko posredujejo na e-naslov: getsupport@eu-sanctions-helpdesk.eu.

3. Priloga: Omejevalni ukrepi proti Rusiji in Belorusiji

EU je prve omejevalne ukrepe zaradi delovanja Ruske federacije, ki povzroča destabilizacijo razmer v Ukrajini, uvedla leta 2014, zaradi razmer v Belorusiji pa leta 2006. Od leta 2022 se sprejemajo svežnji dodatnih obsežnih omejevalnih ukrepov zaradi ruske vojaške agresije proti Ukrajini in vpletenosti Belorusije v to dogajanje. Omejevalni ukrepi se spreminjajo, zato je potrebno sprotno spremljanje in preverjanje trenutnega stanja.

EK na svojih spletnih straneh sproti osvežuje podatke o veljavnih omejevalnih ukrepih po posameznih državah [EU Sanctions Map](#). Na povezavi so dostopni tudi pravni akti, na podlagi, katerih so omejevalni ukrepi uvedeni, prav tako smernice za njihovo izvajanje.

V tem poglavju so opisane nekatere posebnosti v zvezi z omejevalnimi ukrepi proti Rusiji, Belorusiji. Poleg tega je potrebno upoštevati tudi ostala poglavja teh smernic.

3.1 Kateri omejevalni ukrepi veljajo proti Rusiji in Belorusiji

Omejevalni ukrepi proti Rusiji so večinoma določeni v dveh uredbah EU (za ostale pravne akte glej EU Sanctions Map). Spodaj so povezave do konsolidiranih verzij obeh uredb, ki lahko služijo kot pripomoček pri izvajanju omejevalnih ukrepov proti Rusiji. Uradne verzije uredb so objavljene v Uradnem listu EU. Potrebno je preveriti, da so upoštevane zadnje spremembe uredb.

Omejevalni ukrepi proti Rusiji so primarno določeni v [Uredbi 833/2014](#) in [Uredbi 269/2014](#). Za uporabo je potrebno vedno upoštevati vse posodobitve. Zadnji konsolidirani verziji za Rusijo sta na voljo na povezavi:

Za razlago določb uredb sta poleg [smernic EU](#) in [najboljših praks EU](#) za izvajanje omejevalnih ukrepov koristna tudi [Navodilo Komisije o izvajanju nekaterih določb Uredbe \(EU\) št. 833/2014](#) in [Mnenje Komisije na temo 2. člena Uredbe \(EU\) 269/2014](#).

Omejevalni ukrepi proti Belorusiji so določeni v [Uredbi 765/2006](#). Na prej navedeni povezavi je na voljo tudi konsolidirana verzija. Omejevalni ukrepi proti **Rusiji** na področju trgovanja primeroma obsegajo sledeče:

- blago za dvojno rabo;
- izdelki iz železa in jekla;
- luksuzno blago;
- blago in tehnologija za uporabo pri rafiniranju nafte;
- blago, storitve in tehnologija za uporabo v letalski ali vesoljski industriji;
- blago in tehnologija za navigacijo;
- blago, oprema in tehnologija za energetske industrije in naložbe v energetski sektor (izjema pri jedrski industriji in sektorja prevoza energije na koncu proizvodne verige);
- transakcije z nekaterimi podjetji v lasti entitet, za katera že veljajo omejitve financiranja;

- letalsko gorivo, dodatke za gorivo in drugo blago, ki bi lahko prispevalo h krepitvi ruskih industrijskih zmogljivosti;
- blago, ki ustvarja znatne prihodke, vključno s premogom ali drugimi trdnimi fosilnimi gorivi;
- zlato;
- pravice intelektualne lastnine ali poslovne skrivnosti kot tudi podelitev pravic do dostopa ali ponovne uporabe za katero koli gradivo ali informacije, ki so zaščiteni s pravicami intelektualne lastnine ali pomenijo poslovne skrivnosti; ukrajinske kulturne dobrine in drugo blago arheološkega, zgodovinskega, kulturnega, posebnega znanstvenega ali verskega pomena.

Ostreje **se ukrepa proti izogibanju**: matične družbe iz Evropske unije morajo storiti vse, kar je v njihovi moči, da bi zagotovile, da njihove **hčerinske družbe v tretjih državah** ne bodo sodelovale pri dejavnostih, ki bi privedle do rezultata, ki naj bi ga sankcije preprečevale. Hkrati morajo gospodarski subjekti iz Evropske unije, ki takšno blago za bojišča prodajajo v tretje države, **izvajati mehanizme potrebne skrbnosti**, s pomočjo katerih je mogoče prepoznati in oceniti tveganja ponovnega izvoza v Rusijo ter jih ublažiti.

Zaradi nenehnega spreminjanja in dopolnjevanja omejevalnih ukrepov je potrebno spremljati spremembe, ki so objavljene v Evropskem Uradnem listu oz. na spletni strani [EU sanctions map](#).

3.2 Poseben režim v nekaterih pokrajinah Ukrajine

Svet EU je v letih 2022 in 2023 sprejel več svežnjeve omejevalnih ukrepov trgovanja s subjekti na t. i. "**določenem ozemlju**" Ukrajine, to je **ozemlju, ki ni pod nadzorom ukrajinske vlade**. "Določena ozemlja" pomenijo območja Ukrajine, ki niso pod vladnim nadzorom, **v pokrajinah Doneck, Herson, Lugansk in Zaporožje**.

V primeru trgovanja z Ukrajino je treba preveriti, ali se zadevni subjekt, s katerim se trguje, nahaja v pokrajinah Doneck, Herson, Lugansk ali Zaporožje. Nahajanje subjekta v naštetih pokrajinah ne zadošča, da se uporabijo omejevalni ukrepi EU, temveč je bistveno, ali se konkretni subjekt nahaja na t.i. "določenem območju" znotraj naštetih pokrajin. Potrdilo o tem posredujejo pristojni ukrajinski organi (Ukrajinska gospodarska zbornica).

3.3 Dejavniki povečanega tveganja pri poslovanju z Rusijo

Na podlagi informacij in opažanj različnih organov EU in držav članic v zvezi z izogibanjem sankcijam so bili prepoznani naslednji dejavniki povečanega tveganja⁶:

1. Izvoz evropskega podjetja je preusmerjen v **tretje države**, za katere je znano, da njihovi gospodarski subjekti pomagajo ruskim gospodarskim subjektom pri uvozu blaga in tehnologij, za katere veljajo omejevalni ukrepi, in obstaja dovolj razlogov za domnevo, da je končna destinacija blaga in tehnologij Rusija;
2. Posebno pozornost je treba nameniti domačim/evropskim podjetjem:
 - ki že dlje časa trgujejo z Rusijo,
 - ki so šele pred kratkim spremenila svoje poslovanje ali odprla dejavnosti v tujini, na primer v tretjih državah,

⁶ Vir: [Guidance for EU operators: Implementing enhanced due diligence to shield against Russia sanctions circumvention](#) (EK)

- katerih dejavnosti (izvoz, uvoz in finančne transakcije) se bistveno razlikujejo od prejšnjih.
3. **Nov poslovni partner v tretji državi;**
 4. Poslovni partner je bil **pred kratkim ustanovljen** ali se je **združil** s subjektom, za katerega veljajo sankcije, ali subjektom, ki je povezan s subjekti ali osebami, za katere veljajo sankcije;
 5. Poslovni partner ima **skupni naslov** z več deset različnimi podjetji (možnost, da gre za navidezne družbe);
 6. Poslovodstvi **ni nikoli na voljo za pogovor**, npr. vsa komunikacija poteka prek redno zaposlenega ali predstavnika, za katerega se zdi, da ima splošno pooblastilo;
 7. **Spremembe** v lastniški strukturi (lastnik postane oseba, ki ni na sankcijskem seznamu), zlasti če je prenos lastništva časovno povezan z uvedbo omejevalnega ukrepa).
 8. **Kompleksnost** lastniške ali upravljaljske strukture in uporaba skritih družb (vključno z uporabo družinskih članov, zapletenimi poslovnimi dogovori, prenosi delnic, spremembo imena družbe, uporabo znanih offshore lokacij);
 9. **Lokacija** ruskih podjetij v povezavi s subjekti, za katere veljajo omejevalni ukrepi, in sodelovanje v trgovini;
 10. Poslovni partner je podjetje, ki se ukvarja s **prevozom tovora** (prevozna podjetja so bila uporabljena za izogibanje sankcijam), ali agencija/posrednik/posrednik blaga ali storitev;
 11. Dejavniki povečanega tveganja v zvezi s plačili in komunikacijo:
 - **nenavadni načini** plačila ali **valuta**,
 - **več dogovorov o** plačilu,
 - prenosi so povezani s **posamezniki ali subjekti**, za katere **veljajo omejevalni ukrepi** (npr. plačila v imenu subjekta, za katerega veljajo omejevalni ukrepi,
 - plačila so namenjena tretjim osebam ali prihajajo od **tretjih oseb**,
 - **čezmejno** gibanje denarja,
 - **ruske ali beloruske domene** za elektronske komunikacije,
 - storitve **ruskih ali beloruskih telekomunikacijskih operaterjev** (prepoznavne po področni kodi),
 - dajanje prednosti **šifriranim platformam** za sporočanje za komunikacijo, npr. WhatsApp, Signal itd. brez očitnega razloga.
 12. Drugi znaki, npr. sklenitev trgovinskega sporazuma s **tretjo osebo**, uporaba **družinskih članov**);
 13. Dejavniki povečanega tveganja v zvezi s produktom in storitvami:
 - Glej sezname, ki jih objavlja EK: [High Priority Battlefield Items](#) in [Economically Critical Goods](#)
 - Kripto storitve:

- transakcije stranke se začnejo z naslovov internetnega protokola (IP) v Rusiji, Belorusiji ali jurisdikcijah, za katere je FATF ugotovil, da imajo pomanjkljivosti pri PD/FT, ali se pošljejo na te naslove,
- transakcije stranke so povezane z naslovi virtualnih valut, povezanimi s subjekti, za katere veljajo omejevalni ukrepi,
- transakcija ima neposredno ali posredno transakcijsko izpostavljenost do borz ali storitev virtualnih valut, ki se nahajajo v Rusiji.
- stranka začne prenos sredstev, ki vključuje **storitev miksanja**;
- Uporaba **dragocenih sredstev**;
- Prikrivanje **porekla** blaga:
 - Sprememba **kode/oznake** blaga.

14. Dejavniki povečanega tveganja v zvezi s posameznimi sektorji:

- Transport, logistika:
 - kupec, ki kupuje blago, je bil **pred kratkim registriran**,
 - dejavnost stranke **ne ustreza kategoriji** kupljenega izdelka,
 - blago se prevaža po **nelogični poti** (daljša ali neobičajna pot),
 - stranka je pred 24. februarjem 2022 imela poslovne odnose s posamezniki ali subjekti, ki so **zdaj uvrščeni na seznam**, in/ali je imela posle, ki vključujejo izdelke, za katere trenutno veljajo izvozne omejitve,
 - stranka predloži **nepopolne informacije** o končnem uporabniku in/ali končni uporabi izdelka, pri čemer se na zahtevo izogne predložitvi dodatnih informacij,
 - **opis blaga** v trgovinski/finančni dokumentaciji je **nejasen in zavajajoč**.
- Podjetja za pravno in davčno svetovanje - možni spodbujevalci izogibanja sankcijam. Od pravnega svetovanja o skladnosti z omejevalnimi ukrepi do pomoči pri izogibanju omejevalnim ukrepom lahko tanka črta.
- Sektorji energetike, letalstva, elektronike in drugih naprednih tehnologij - pozornost na prevozna podjetja in tranzitna pristanišča ter na izdelke, za katere obstaja neposredna nevarnost, da bodo uporabljeni v vojaške namene v Rusiji.

3.4 Odobritev trgovanja na podlagi izjem in odstopanj

Uredbi 833/2014/EU in 765/2006/ES ne prepovedujeta vsega trgovanja z Rusijo oziroma Belorusijo, temveč določata in dopolnjujeta sezname blaga in tehnologij, glede katerih je prepovedano trgovanje, in prepovedujeta zagotavljanje določenih storitev. Ti omejevalni ukrepi EU so neposredno uporabljivi in obvezujoči za vse subjekte v državah članicah.

V določenih primerih pa lahko MGTŠ odobri prodajo, dobavo, prenos ali izvoz blaga ali tehnologije ali zagotavljanje s tem povezane tehnične pomoči, namenjene fizični ali pravni osebi, subjektu ali organu v Rusiji ali Belorusiji oziroma za uporabo v Rusiji ali Belorusiji, oziroma nakup, uvoz ali prenos blaga ali tehnologije ali zagotavljanja s tem povezane tehnične pomoči, v Evropsko unijo, če izvira iz Rusije ali Belorusije oziroma se izvaža iz Rusije ali Belorusije, ali zagotavljanje določenih storitev subjektom v Rusiji in Belorusiji, če uredbi predvidevata odstopanja od prepovedi za določen namen.

Za ugotavljanje takega odstopanja je potrebna vloga vlagatelja na MGTŠ, ki vsebuje verodostojno utemeljitev uporabe izjeme ali odstopanja, ki je za posamezno blago na voljo v uredbi EU. Glede na pripadnost blaga določeni prilogi uredb 833/2014/EU in 765/2006/ES je odvisen način vlaganja in potrebni podatki.

V primeru blaga z dvojno rabo ali blaga, za katerega je v uredbah EU navedeno, da se za njegovo dovoljenje smiselno uporabljajo pravila in postopki, določeni v uredbi EU za blago z dvojno rabo (trenutno uredba 2021/821/EU) so te izjeme in odstopanja navedeni v členih 2 in 2a uredbe EU. MGTŠ izda izvozno dovoljenje skozi sistem eLicensing po preverjanju utemeljene izjeme ali odstopanja ter drugih kriterijev določenih v relevantnih predpisih.

V primeru drugega blaga lahko MGTŠ navedeno aktivnost odobri po tem, ko ugotovi, da je trgovanje z blagom ali tehnologijo ali zagotavljanje določenih storitev nujno potrebno za predvidene namene iz relevantnih členov Uredbe 833/2014/EU in Uredbe 765/2006/ES, v zvezi s katerim se trgovanje izjemoma lahko odobri (na primer za zdravstvene, farmacevtske, humanitarne namene, zagotavljanje neprekinjenega delovanja infrastruktur ter strojne in programske opreme, ki so ključnega pomena za zdravje in varnost prebivalstva oziroma za varnost okolja, ipd.).

MGTŠ izda odločbo o odobritvi trgovanja po predhodno pridobljenemu pozitivnemu mnenju organa, vsebinsko pristojnega za konkretno blago, tehnologijo in storitev. Delovna skupina o izvajanju omejevalnih ukrepov, ki jo koordinira MGTŠ, odloča o izdaji dovoljenj izključno na podlagi odstopanj od omejevalnih ukrepov proti Rusiji in Belorusiji, določenih v uredbah EU.

3.5 Seznam skupnega prednostnega blaga in ekonomsko kritičnega blaga

Za preprečitev izogibanja omejevalnim ukrepom proti Rusiji s pomočjo izvoza blaga skozi tretje države in končno uporabo v Rusiji ter EK objavlja in posodablja [seznam skupnega prednostnega blaga](#) (angleško *Common High Priority items list – CHP items list*), na katerega naj bodo izvozniki pozorni pri izvozu v tretje države.

Seznam skupnega prednostnega blaga vsebuje poleg drugega blaga tudi nabor blaga napredne tehnologije, kritične za proizvodnjo, uporabo ali razvoj ruskega vojaškega sistema. Seznam, ki se periodično posodablja, na primer, med drugim vključuje blago, ki je pomembno za proizvodnjo in testiranje elektronskih komponent in integriranih vezij, najdenih na bojišču.

Pomembno vlogo pri tem, da to blago in tehnologija ne dosežeta Rusije, imajo izvozniki. Uredba (EU) 833/2014 določa, da izvozniki pri prodaji, dobavi, prenosu ali izvozu tega blaga ali tehnologije v tretje države, razen v partnerske države iz Priloge VIII k tej uredbi, od 20. marca 2024 **pogodbeno prepovejo ponovni izvoz** v Rusijo in ponovni izvoz za uporabo v Rusiji. Pri tem je priporočljivo, da skrbno in skladno s predpisi preverijo kredibilnost končnega uporabnika za uporabo tega blaga v tretji državi, da do take preusmeritve ne bi prišlo. Nekaj tega blaga se nahaja že v **Prilogi VII** te uredbe in je njegov izvoz neposredno v Rusijo prepovedan oz. se lahko dovoli ali omogoči na podlagi izkazane izjeme ali odstopanja. Na [seznamu ekonomsko kritičnega blaga](#) (angleško *economically critical goods*) je večinoma industrijsko blago, za katerega veljajo sankcije EU in pri katerem so bili odkriti nenormalni trgovinski tokovi prek nekaterih tretjih držav v Rusijo.

3.6 Obveznost poročanja po EU uredbah v povezavi z Rusijo in Belorusijo

3.6.1 Obveznost poročanja o prenosu sredstev izven EU

Pravne osebe, subjekti in organi s sedežem v EU, katerih več kot 40 % delež je neposredno ali posredno v lasti ruskega državljana ali fizične osebe s prebivališčem v Rusiji, ali pravne

osebe, subjekta ali organa s sedežem v Rusiji, morajo v skladu s prvim odstavkom 5r člena Uredbe 833/2014/EU v dveh tednih, po koncu vsakega četrtertletja poročati MZEZ o prenosu sredstev nad 100.000 evrov izven EU.

Kreditne in finančne institucije morajo skladno z drugim odstavkom 5r člena Uredbe 833/2014/EU poročati BS, AZN ali TVP o vseh prenosih sredstev zunaj EU, katerih skupni znesek v posameznem četrtertletju presega 100.000 evrov in ki so jih neposredno ali posredno začeli za pravne osebe, subjekte ali organe iz prvega odstavka. Dodatne informacije lahko najdete na [povezavi BS](#) oziroma [povezavi ATVP](#).

Sredstva so opredeljena v točki (zd) 1. člena Uredbe 833/2014/EU kot vse vrste finančnih sredstev in koristi, vključno z gotovino, čeki, denarnimi terjatvami, menicami, denarnimi nakazili, vlogami pri finančnih institucijah ali drugih subjektih, stanji na računih, dolgovi in dolžniškimi obveznostmi, vrednostnimi papirji in dolžniškimi instrumenti, obrestmi, dividendami, krediti, pravicami do pobota in garancijami.

Poročanje se lahko izvaja z izpolnitvijo datoteke, ki je v angleškem jeziku na voljo na spletnih straneh Evropske komisije. Na teh spletnih straneh so objavljeni tudi odgovori na vprašanja v zvezi z izvajanjem 5r člena Uredbe 833/2014/EU.

[Obrazec za poročanje po členu 5r Uredbe 833/2014/EU \(v angleščini\)](#).

3.6.2 Poročanje kreditnih institucij o depozitih, ki presegajo 100.000 EUR

Kreditne institucije so dolžne poročati o stanju depozitov (dobroimetij) ruskih⁷ in beloruskih⁸ oseb, če vsota dobroimetij presega 100.000 EUR in sicer do 27. maja vsako leto. Dodatne informacije so na voljo na [povezavi](#).

[Obrazec za poročanje po čl. 5g Uredbe 833/2014/EU in 1z Uredbe 765/2006/EU \(v angleščini\)](#)

3.6.3 Poročanje o gibanju sredstev in gospodarskih virov dva tedna pred uvrstitvijo imenovane osebe na seznam

Od 26. aprila 2023 velja obveznost poročanja **fizičnih in pravnih oseb, subjektov in organov**, da takoj predložijo informacije o sredstvih in gospodarskih virih na ozemlju Unije, ki pripadajo fizičnim ali pravnim osebam, subjektom ali organom iz Priloge I, so v njihovi lasti, posesti ali pod njihovim nadzorom, in ki so bili predmet kakršnega koli premika, prenosa, spremembe, uporabe, dostopa ali poslovanja iz člena 1(e) ali 1(f) Uredbe 269/2014/EU v dveh tednih pred uvrstitvijo teh fizičnih ali pravnih oseb, subjektov ali organov na seznam v Prilogi I, in sicer pristojnemu organu države članice, v kateri prebivajo ali imajo sedež, v dveh tednih po pridobitvi teh informacij. Dodatne informacije lahko najdete na [povezavi](#).

[Obrazec za poročanje po členu 8\(1\)\(a\) Uredbe 269/2014/EU \(v angleščini\)](#)

3.6.3.1 *Poročanje fizičnih ali pravnih oseb, subjektov ali organov, ki imajo sredstva in rezerve Centralne banke Rusije v lasti, posesti ali pod nadzorom*

V skladu z Uredbo 833/2014/EU fizične in pravne osebe, subjekti in organi, vključno z ECB, nacionalnimi centralnimi bankami, subjekti finančnega sektorja, zavarovalnicami in

⁷ Člen 5g Uredbe 833/2014/EU

⁸ Člen 1z Uredbe 765/2006/EU

pozavarovalnicami, centralnimi depotnimi družbami in centralnimi nasprotnimi strankami, najpozneje v dveh tednih po 27. aprilu 2023 pristojnemu organu države članice, v kateri prebivajo ali imajo sedež, in hkrati Evropski komisiji zagotovijo informacije o sredstvih in rezervah iz člena 5a(4), ki jih imajo v posesti ali jih nadzorujejo ali so v zvezi z njimi nasprotne stranke v transakcijah. Dodatne informacije na [povezavi](#).

[Obrazec za poročanje po členu 5a\(4a\) Uredbe 833/2014/EU \(v angleščini\)](#)

3.7 Informacije o omejevalnih ukrepih trgovanja in razmerah v zvezi s krizo v Ukrajini

Za pomoč gospodarskim subjektom in organom glede omejevalnih ukrepov trgovanja in razmer v zvezi s krizo v Ukrajini sta na voljo:

- **kontaktna točka EK** glede obsega in implementacije omejevalnih ukrepov EU. Funkcionalni e-naslov EK je bil vzpostavljen kot odziv na povečano število tehničnih vprašanj s strani pristojnih organov tretjih držav in naj bi služil predvsem kot kontakt za pristojne organe in operaterje tretjih držav;
- **kontaktna točka MGTŠ** glede ukrepov za omejevanje trgovine, ki s podajanjem neobvezujočih mnenj nudi pomoč pri tolmačenju veljavnih omejevalnih ukrepov.
- **Platforma za povezovanje podjetij med EU in Ukrajino**
Zaradi vojne v Ukrajini je EK sprejela sklop ukrepov za pomoč Ukrajini pri izvozu kmetijskih proizvodov. Zaradi blokade pristanišč je ogrožen izvoz žita in drugega kmetijskega blaga, ki iz Ukrajine ne moreta več prispeti v namembne kraje, kar vpliva tudi na svetovno prehransko varnost. Eden izmed ukrepov je vzpostavitev platforme za povezovanje podjetij med EU in Ukrajino (vsebina v angleščini), da bi pospešila in olajšala izmenjave med podjetji v EU in Ukrajini. Ta platforma, ki jo podpira Evropska mreža podjetij, podjetjem omogoča registracijo in objavo svojih povpraševanj in ponudb za prevozne in tudi alternativne storitve. Platforma omogoča neposredni stik med ponudnikom in iskalcem blaga ali storitev.
- **Gospodarska zbornica Slovenije** zagotavlja **enotno informacijsko vstopno točko**, ki članom na enem mestu združeno nudi pregled nad aktualnimi razmerami v Rusiji, Ukrajini in Belorusiji, hkrati pa tudi pregled nad sprejetimi in napovedanimi sankcijami proti Rusiji in Belorusiji. Na spletnem mestu so objavljene ključne informacije in povezave, ki lahko olajšajo soočanje s poslovnimi izzivi na ruskem, ukrajinskem in beloruskem trgu.

Dodatne smernice

[Guidance for EU operators: Implementing enhanced due diligence to shield against Russia sanctions circumvention](#)

[Preventing Russian Export Control and Sanctions Evasion: Updated Guidance for Industry \(G7\)](#)

[Pogosta vprašanja in odgovori \(v angleščini\)](#)

4. Priloga: Posebni tematski omejevalni ukrepi

V EU poleg omejevalnih ukrepov, ki se sprejemajo v zvezi z državami, veljajo tudi tako imenovane tematske sankcije na določenih področjih. Ti omejevalni ukrepi niso geografsko omejeni in omogočajo uvedbo omejevalnih ukrepov proti posameznikom in subjektom za dejavnosti, ki izpolnjujejo posebna merila za uvrstitev na seznam, ne glede na to, kje se izvajajo.

Tematske sankcije se nanašajo na področje kemičnega orožja, kibernetičnih napadov, terorizma in človekovih pravic. V teh smernicah se poleg tega kot tematske sankcije obravnavajo tiste v zvezi z neproliferacijo, saj je njihov namen preprečevati širjenje orožja za množično uničevanje in se zato kot tematske obravnavajo v okviru OZN.

V nadaljevanju so podrobneje predstavljeni omejevalni ukrepi na področju terorizma in neproliferacije, podrobnejši opis tematskih sankcij pa je tudi v [Najboljših praksah EU](#) (poglavje E).

Če v nadaljevanju ni navedeno drugače, za te omejevalne ukrepe veljajo navedbe iz Smernic in vseh drugih ustreznih prilog k njim.

4.1 Protiteroristični omejevalni ukrepi

EU je sprejela številne predpise v zvezi z bojem proti terorizmu, med drugim pravne akte, ki se nanašajo na terorizem na splošno, kot tudi akte, ki se nanašajo neposredno na Al-Kaido in ISIL (Daiš).

Podlago za te akte je zagotovil **VSZN** z resolucijo [1373 \(2001\)](#) z vsemi spremembami o boju proti terorizmu na splošno in resolucijo 1267 (1999) o Al-Kaidi/ISIL (Daiš), obe sta bili od takrat tudi večkrat spremenjeni (v nadaljevanju: resolucija 1373 (2001) oziroma resolucija 1267 (1999)). Resolucija [1267 \(1999\)](#) je bila leta 2011 spremenjena z resolucijama VSZN 1988 (2011) in 1989 (2011), s katerima sta se režima omejevalnih ukrepov proti Al-Kaidi in talibanom ločila na dve resoluciji, in sicer se za Al-Kaido še naprej uporablja resolucija 1267 (1999), medtem ko se za talibane uporablja nova resolucija 1988 (2011). Pozneje je bila z resolucijo 2253 (2015) ponovno spremenjena tako, da so združeni ukrepi proti Al-Kaidi in ISIL (Daiš).

Pravni akti EU v zvezi s terorizmom na splošno (resolucija 1373 (2001)) zajemajo:

- [Skupno stališče Sveta 2001/930/SZVP z dne 27. decembra 2001 o boju proti terorizmu](#) (v nadaljevanju: skupno stališče 2001/930/SZVP),
- [Skupno stališče Sveta 2001/931/SZVP z dne 27. decembra 2001 o uporabi posebnih ukrepov za boj proti terorizmu](#) (v nadaljevanju: skupno stališče 2001/931/SZVP) in
- [Uredba sveta \(ES\) št. 2580/2001 z dne 27. decembra 2001 o posebnih omejevalnih ukrepih za nekatere osebe in subjekte zaradi boja proti terorizmu](#) (v nadaljevanju: uredba 2580/2001/ES).

Skupno stališče 2001/931/SZVP vsebuje opredelitev in seznam teroristov in terorističnih organizacij, povezanih s tretjimi državami, ter teroristov in terorističnih organizacij s sedežem v EU (ti so označeni z zvezdico). V Sloveniji se za te osebe uporablja ureditev v skladu z 2. členom [Uredbe o omejevalnih ukrepih za boj proti terorizmu in izvajanju Uredbe Sveta \(ES\) št.](#)

[2580/2001 \(Uradni list RS, št. 22/13 in 44/22 – ZOUPAMO-A\)](#). Teroristi in teroristične organizacije, povezani s tretjimi državami, so navedeni v prilogi k uredbi 2580/2001/ES. Obveznosti, ki izhajajo iz določb uredbe, pa se seveda nanašajo neposredno na vse države članice. Seznama se posodabljata vsakih šest mesecev.

Pravni akti EU v zvezi z Al-Kaido/ISIL (Daiš) zajemajo:

- [Sklep Sveta \(SZVP\) 2016/1693 z dne 20. septembra 2016 o omejevalnih ukrepih proti ISIL \(Daiš\) in Al Kaidi ter osebam, skupinam, podjetjem in subjektom, povezanim z njimi, in razveljavitvi Skupnega stališča 2002/402/SZVP](#) (v nadaljevanju: sklep 2016/1693/SZVP),
- [Uredba Sveta \(ES\) št. 881/2002 z dne 27. maja 2002 o posebnih omejevalnih ukrepih za nekatere osebe in subjekte, povezane z organizacijama ISIL \(Daiš\) in Al-Kaida](#) (v nadaljevanju: uredba 881/2002/ES).

Pravni akti EU v zvezi s talibani zajemajo:

- [Sklep Sveta 2011/486/SZVP z dne 1. avgusta 2011 o omejevalnih ukrepih proti nekaterim posameznikom, skupinam, podjetjem in subjektom zaradi razmer v Afganistanu,](#)
- [Uredba Sveta \(EU\) št. 753/2011 z dne 1. avgusta 2011 o omejevalnih ukrepih proti nekaterim posameznikom, skupinam, podjetjem in subjektom zaradi razmer v Afganistanu](#) (v nadaljevanju: Uredba 753/2011/EU).

Tako OZN kot EU sestavljata prečiščena seznama oseb, zoper katere veljajo omejevalnih ukrepi tako na področju terorizma kot drugi (glej prilogo 1).

Ukrepe za boj proti terorizmu vsebuje tudi slovenska zakonodaja, še posebej [Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma](#) (ZPPDFT-2) in [Kazenski zakonik \(KZ-1\)](#), zato je potrebno pri izvajanju ukrepov za boj proti terorizmu upoštevati tudi te predpise.

Za namene preprečevanja in odkrivanja financiranja terorizma, je skladno z ZPPDFT-2 določeno, da morajo finančne institucije in drugi z zakonom predpisani zavezanci izvajati ukrepe za poznavanje strank, podatke o tem pa sporočati [UPPD](#).

4.1.1 Obveščanje UPPD

Poleg kršitve omejevalnih ukrepov so lahko izpolnjeni tudi znaki kaznivega dejanja financiranja terorizma (FT), kot je opredeljeno v 2. členu ZPPDFT-2. Velja naslednje:

- v primeru zaznanih kršitev omejevalnih ukrepov, pri katerih skupni znesek spornih transakcij presega 50.000 eur in v zvezi s katerimi obstajajo tudi razlogi za sum storitve kaznivega dejanja FT zavezanci o tem obvestijo UPPD v obliki prijave sumljive transakcije v skladu z določili 76. člena ZPPDFT-2 in pristojne organe iz 10. člena ZOUPAMO. Pri tem je potrebno opozoriti, da se v skladu s 134. členom ZPPDFT-2 podatka o tem, da je bila podana prijava sumljive transakcije UPPD, ne sme razkriti tretjim osebam.
- v primeru zaznanih kršitev omejevalnih ukrepov, pri katerih skupni znesek spornih transakcij ne presega 50.000 eur, je potrebno o teh kršitvah omejevalnih ukrepov obvestiti pristojne organe iz 10. člena ZOUPAMO, ki so v skladu s predpisi pristojni za nadzor na področju, na katero se nanaša kršitev omejevalnih ukrepov. UPPD v teh primerih ni potrebno obveščati.

- v primeru zaznanih kršitev omejevalnih ukrepov, pri katerih skupni znesek spornih transakcij presega 50.000 eur, vendar pri teh transakcijah ne obstajajo razlogi za sum kaznivega dejanja FT, se obvestijo organi, pristojni za odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj. Tudi v teh primerih ni potrebno obveščati UPPD.

4.1.2 Postopek glede umika s sankcijskega seznama EU v zvezi s terorizmom

Države članice EU so v zvezi s Skupnim stališčem 2001/931/SZVP in uredbo 2580/2001/ES sprejele posebne smernice za ukrepe, povezane s terorističnim seznamom EU na podlagi navedenih aktov. Smernice med drugim določajo, da je treba vloge za umik s seznama predložiti Svetu EU, na voljo so na tej [povezavi](#). Več pojasnil o postopku v slovenščini je na voljo tudi [tukaj](#).

Predlogi za umik s seznama v prilogi k uredbi 881/2002/ES, s katero se izvaja resolucija 1267 (1999), se lahko predložijo Evropski komisiji po postopku iz uredbe 881/2002/ES. Prav tako se lahko predlogi za umik v skladu z resolucijo 1267 (1999) predložijo varuhu pravic v skladu s postopkom na tej [povezavi](#).

4.2 Omejevalni ukrepi zoper proliferacijo

EU je na tem področju uvedla omejevalne ukrepe zoper Severno Korejo in Iran.

EU je 16. januarja 2016 (t. i. *Implementation Day*) odpravila vse gospodarske in finančne sankcije v povezavi z iranskim jedrskim programom v skladu z ureditvijo v sporazumu JCPOA (*Joint Comprehensive Plan of Action*) in resolucijo VSZN [2231 \(2015\)](#).

Pravni akti EU, ki implementirajo resolucijo VSZN 2231 (2015) oz. JCPOA:

- [Sklep Sveta \(SZVP\) 2015/1863 z dne 18. oktobra 2015 o spremembi Sklepa 2010/413/SZVP o omejevalnih ukrepih proti Iranu,](#)
- [Uredba Sveta \(EU\) 2015/1861 z dne 18. oktobra 2015 o spremembi Uredbe \(EU\) št. 267/2012 o omejevalnih ukrepih proti Iranu,](#)
- [Izvedbena uredba Sveta \(EU\) 2015/1862 z dne 18. oktobra 2015 o izvajanju Uredbe \(EU\) št. 267/2012 o omejevalnih ukrepih proti Iranu,](#)
- [Izvedbeni sklep Sveta \(SZVP\) 2016/78 z dne 22. januarja 2016 o izvajanju Sklepa 2010/413/SZVP o omejevalnih ukrepih proti Iranu,](#)
- [Izvedbena uredba Sveta \(EU\) 2016/74 z dne 22. januarja 2016 o izvajanju Uredbe \(EU\) št. 267/2012 o omejevalnih ukrepih proti Iranu,](#)
- [Izvedbena uredba Komisije \(EU\) 2016/1375 z dne 29. julija 2016 o spremembi Uredbe Sveta \(EU\) št. 267/2012 o omejevalnih ukrepih proti Iranu,](#)
- [Sklep Sveta \(SZVP\) 2017/974 z dne 8. junija 2017 o spremembi Sklepa 2010/413/SZVP o omejevalnih ukrepih proti Iranu,](#)
- [Uredba Sveta \(EU\) 2017/964 z dne 8. junija 2017 o spremembi Uredbe \(EU\) št. 267/2012 o omejevalnih ukrepih proti Iranu.](#)

Nekatere druge sankcije in omejitve proti Iranu v povezavi s proliferacijo tudi po 16. januarju 2016 ostajajo v veljavi (npr. embargo na orožje, sankcije v povezavi z raketno tehnologijo itd.). V veljavi ostajajo tudi avtonomne EU sankcije v povezavi s kršitvami človekovih pravic v Iranu, podpora terorizmu in na drugih podlagah, prav tako ostajajo v veljavi, saj jih JCPOA ne zajema.

V skladu z JCPOA bi EU odpravila sankcije osem let po datumu sprejetja ali ob objavi poročila IAEA(kar bi bilo prej), v katerem bo navedeno, da je ta agencija na splošno ugotovila, da se ves jedrski material v Iranu uporablja za miroljubne dejavnosti. Ker Iran ni izpolnjeval svojih zavez iz JCPOA, je EU 18. oktobra 2023 (datum konca prehodnega obdobja) sklenila ohraniti omejevalne ukrepe proti Iranu.⁹

Proti Severni Koreji je EU zaradi njenih aktivnosti v zvezi z razvijanjem jedrskega orožja in balističnih izstrelkov uvedla tako sankcije na podlagi resolucij VSZN kot tudi avtonomne sankcije. VSZN je sankcije proti Severni Koreji prvič uvedel z resolucijo [1718 \(2006\)](#), s kasnejšimi resolucijami pa dodal nove in razširil obstoječe sankcije.¹⁰

Sankcije EU proti Severni Koreji imajo podlago v [Sklepu Sveta \(SZVP\) 2016/849 z dne 27. maja 2016 o omejevalnih ukrepih proti Demokratični ljudski republiki Koreji in razveljavitvi Sklepa 2013/183/SZVP](#) in [Uredbi Sveta \(EU\) 2017/1509 z dne 30. avgusta 2017 o omejevalnih ukrepih proti Demokratični ljudski republiki Koreji in razveljavitvi Uredbe \(ES\) št. 329/2007](#).

Dodatne smernice

[Guidance on Proliferation Financing Risk Assessment and Mitigation](#)

⁹ Več o EU sankcijah proti Iranu in JCPOA glej <https://www.consilium.europa.eu/sl/policies/sanctions-against-iran/#nuclear-proliferation>.

¹⁰ Resolucije [1874 \(2009\)](#), [2094 \(2013\)](#), [2270 \(2016\)](#), [2321 \(2016\)](#), [2371 \(2017\)](#), [2375 \(2017\)](#) in [2397 \(2017\)](#).